# WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

z dnia 27 listopada 2007 r. *

W sprawach połączonych T-3/00 i T-337/04

**Athanasios Pitsiorlas**, zamieszkały w Salonikach (Grecja), reprezentowany przez D. Papafilippou, adwokata,

strona skarżąca,

przeciwko

**Radzie Unii Europejskiej**, początkowo reprezentowanej przez M. Bauera, S. Kyriakopoulou i D. Zachariou, a następnie przez M. Bauera i D. Zachariou, działających w charakterze pełnomocników,

oraz

**Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC)**, reprezentowanemu, w sprawie T-3/00, początkowo przez C. Zilioli, C. Kroppenstedta i P. Vospernik, a następnie przez C. Zilioli, C. Kroppenstedta, F. Athanasiou i S. Vuorensola, wreszcie przez C. Zilioli, C. Kroppenstedta i F. Athanasiou oraz, w sprawie T-337/04, przez

* Język postępowania: grecki.

C. Kroppenstedta, F. Athanasiou i P. Papapaschalisa, działających w charakterze pełnomocników,

pozwani,

mającej za przedmiot, z jednej strony, wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji Rady i Europejskiego Banku Centralnego oddalających wnioski o udzielenie dostępu do dokumentów dotyczących porozumienia Bâle-Nyborg z września 1987 r., a z drugiej strony, żądanie naprawienia szkody,

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI
WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (piąta izba),

w składzie: M. Vilaras, prezes, M.E. Martins Ribeiro i K. Jürimäe, sędziowie,

sekretarz: C. Kantza, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 29 marca 2007 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

### Ramy prawne

1 Artykuły 104 i 105 traktatu EWG brzmiały początkowo jak następuje:

*„Artykuł 104*

Każde państwo członkowskie prowadzi politykę gospodarczą niezbędną do zapewnienia równowagi całości swego bilansu płatniczego oraz umocnienia zaufania do swej waluty, czuwając przy tym nad zapewnieniem wysokiego poziomu zatrudnienia oraz stałości cen.

*Artykuł 105*

1. W celu ułatwienia osiągnięcia celów określonych w artykule 104 państwa członkowskie koordynują swoje polityki gospodarcze. W tym celu organizują one współpracę między właściwymi służbami poszczególnych organów administracji i bankami centralnymi.

[…]

2. W celu wspierania koordynacji polityk państw członkowskich w sprawach pieniężnych w pełnym zakresie niezbędnym do funkcjonowania rynku wewnętrznego ustanawia się komitet walutowy o charakterze doradczym, do którego zadań należy:

— śledzenie sytuacji pieniężnej i finansowej państw członkowskich i Wspólnoty, jak również ogólnego systemu płatności państw członkowskich, oraz regularne składanie Radzie i Komisji sprawozdań na ten temat,

— wydawanie opinii na żądanie Rady lub Komisji bądź z inicjatywy własnej dla tych instytucji.

Państwa członkowskie i Komisja, każde w swoim zakresie, mianują po dwóch członków komitetu walutowego".

2 Uwzględniając cytowany art. 105 ust. 2 oraz art. 153 traktatu EWG (po zmianie art. 153 traktatu WE, obecnie zaś art. 209 WE), zgodnie z którym Rada określa status komitetów przewidzianych w traktacie EWG, mocą decyzji z dnia 18 marca 1958 r. Rada uchwaliła statut komitetu walutowego (Dz.U. 1958, 17, str. 390).

3 W dniu 8 maja 1964 r. Rada przyjęła decyzję nr 64/300/EWG w sprawie współpracy między bankami centralnymi państw członkowskich Europejskiej Wspólnot Gospodarczej (Dz.U. 1964, 77, str. 1206). Zgodnie z art. 1 tej decyzji celem rozwinięcia współpracy między bankami centralnymi państw członkowskich tworzy się komitet prezesów krajowych banków centralnych państw członkowskich Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (zwany dalej „komitetem prezesów"). Artykuł 2 tej decyzji stanowi między innymi, że członkami komitetu prezesów są prezesi banków centralnych państw członkowskich oraz że co do zasady Komisja jest zapraszana do udziału w zebraniach komitetu prezesów w osobie wyznaczonego przez nią przedstawiciela. Wreszcie zgodnie z art. 3 tej decyzji komitet prezesów ma między innymi za zadanie przeprowadzanie „konsultacji dotyczących zasad ogólnych i ogólnych wytycznych polityki banków centralnych, w szczególności w dziedzinie kredytów, rynku pieniężnego i rynku walutowego" oraz „wymiany informacji na temat głównych środków należących do właściwości banków centralnych i badanie tych środków".

4 W dniu 3 kwietnia 1973 r. Rada przyjęła rozporządzenie (EWG) nr 907/73 ustanawiające Europejski Fundusz Współpracy Walutowej (Dz.U. L 89, str. 2). Zgodnie z art. 2 tego rozporządzenia w ramach swych kompetencji Europejski Fundusz Współpracy Walutowej (EFWW) czuwa nad promowaniem „prawidłowego funkcjonowania progresywnego zmniejszania wahań kursu walut wspólnotowych", „ingerencji w waluty wspólnotowe na rynku wymiany walut" i „porozumień między bankami centralnymi zmierzających do ustanowienia wspólnej polityki rezerw".

5 Artykuł 1 akapit pierwszy statutu EFWW załączony do wspomnianego wyżej rozporządzenia stanowi, że EFWW jest administrowany i zarządzany przez zarząd i że członkowie tego zarządu są członkami komitetu prezesów.

6 W czerwcu 1988 r. Rada potwierdziła cel stopniowego utworzenia unii gospodarczej i walutowej (UGW).

7 Zadania komitetu prezesów uległy poszerzeniu na mocy decyzji Rady 90/142/EWG z dnia 12 marca 1990 r. zmieniającej decyzję 64/300/EWG (Dz.U. L 78, str. 25). W decyzji tej postanawia się, że komitet może wydawać opinie dla poszczególnych rządów i Rady „na temat polityk zdolnych do wywierania wpływu na wewnętrzną i zewnętrzną sytuację walutową we Wspólnocie, w tym w szczególności na funkcjonowanie europejskiego systemu walutowego".

8 Pierwszy etap urzeczywistniania UGW rozpoczął się oficjalnie w dniu 1 lipca 1990 r.

9 Z art. 109e traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 116 WE) wynika, że drugi etap urzeczywistniania UGW rozpoczął się w dniu 1 stycznia 1994 r.

10 Zgodnie z art. 109f ust. 1 akapit pierwszy traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 117 WE) „[o]d początku drugiego etapu ustanowiony zostaje i podejmuje swoje obowiązki Europejski Instytut Walutowy, zwany dalej »EIW« […]". Zgodnie z brzmieniem uchylonego już akapitu czwartego tego postanowienia „[k]omitet prezesów zostaje rozwiązany z początkiem drugiego etapu".

11 Artykuł 1 ust. 3 załączonego do traktatu UE protokołu w sprawie statutu Europejskiego Instytutu Walutowego [EIW] stanowi, że na mocy art. 109F traktatu [WE], komitet prezesów i [EFWW] zostają rozwiązane, zaś całość aktywów i pasywów EFWW przechodzi z mocy samego prawa i w całości na EIW. Zgodnie z art. 4 ust. 1 tiret pierwsze tego protokołu, EIW „wzmacnia współpracę między krajowymi bankami centralnymi", zaś zgodnie z tiret piątym tego postanowienia EIW „przejmuje funkcje EFWW".

12 Według art. 123 ust. 1 akapit drugi WE „[n]atychmiast po mianowaniu zarządu ustanawiane są [Europejski System Banków Centralnych] i [Europejski Bank Centralny]", które „[r]ozpoczynają […] w pełni wykonywanie swych uprawnień od pierwszego dnia trzeciego etapu".

13 W dniu 26 maja 1998 r. szefowie państw lub rządów państw członkowskich przyjmujących wspólną walutę przyjęli za wspólnym porozumieniem decyzję 98/345/WE w sprawie mianowania prezesa Europejskiego Banku Centralnego, wiceprezesa tego banku oraz członków jego zarządu (Dz.U. L 154, str. 33). Skutkiem tej decyzji było ustanowienie w trybie art. 123 ust. 1 WE na dzień 1 czerwca 1998 r. daty powstania Europejskiego Systemu Banków Centralnych (ESBC) i Europejskiego Banku Centralnego (EBC).

14 W takich właśnie okolicznościach EBC stał się w dniu 1 czerwca 1998 r. następcą prawnym EIW w perspektywie przejścia do trzeciego etapu UGW, który rozpoczął się z dniem 1 stycznia 1999 r.

15 Artykuł 114 ust. 2 stanowi, że „[n]a początku trzeciego etapu ustanawia się komitet ekonomiczno-finansowy" oraz że „komitet walutowy […] zostaje rozwiązany […]".

16 Zgodnie z art. 8 WE ESBC i EBC działają w granicach uprawnień przyznanych im przez traktat WE oraz dołączony do niego statut ESBC i EBC (zwany dalej „statutem ESBC").

17 Z art. 105 WE wynika, że podstawowe zadania ESBC polegają na definiowaniu i urzeczywistnianiu polityki pieniężnej Wspólnoty, przeprowadzaniu operacji walutowych,

utrzymywaniu oficjalnych rezerw walutowych państw członkowskich i zarządzaniu nimi oraz popieraniu należytego funkcjonowania systemów płatniczych, podczas gdy głównym celem jest utrzymanie stabilności cen. EBC uchwala rozporządzenia w zakresie niezbędnym do wykonania zadań ESBC (art. 110 WE).

18 Artykuł 107 WE stanowi w ust. 1 i 3, że ESBC „złożony jest z EBC i krajowych banków centralnych" i że „jest kierowany przez organy decyzyjne EBC, którymi są rada prezesów i zarząd".

19 Artykuł 112 WE stanowi:

„1. Rada prezesów EBC składa się z członków zarządu EBC i prezesów krajowych banków centralnych.

2. a) Zarząd składa się z prezesa, wiceprezesa i czterech innych członków.

[…]".

20 Artykuł 10 ust. 4 statutu ESBC stanowi, że zebrania rady prezesów są poufne i że rada może zadecydować o podaniu wyniku swoich obrad do publicznej wiadomości.

21 Zgodnie z art. 12 ust. 3 statutu ESBC „rada prezesów przyjmuje regulamin wewnętrzny, który określa wewnętrzną organizację EBC i jego organów decyzyjnych". EBC przyjął swój regulamin wewnętrzny w dniu 7 lipca 1998 r. (Dz.U. L 338, str. 28); został on następnie zmieniony w dniu 22 kwietnia 1999 r. (Dz.U. L 125, str. 34) i w dniu 7 października 1999 r. (Dz.U. L 314, str. 32).

22 Artykuł 23 regulaminu wewnętrznego EBC, zatytułowany „Poufność i dostęp do dokumentów i archiwów EBC", w wersji po zmianie z dnia 22 kwietnia 1999 r., obowiązującej w chwili zdarzeń, stanowi, co następuje:

„23.1. Zebrania organów decyzyjnych EBC oraz wszelkich komitetów lub grup utworzonych przez nie są poufne, chyba że rada prezesów upoważni przewodniczącego do podania wyniku ich obrad do publicznej wiadomości.

23.2. Wszelkie dokumenty sporządzone przez EBC są poufne, chyba że rada prezesów zadecyduje odmiennie. Dostęp do dokumentów i archiwów EBC, jak również do dokumentów pochodzących poprzednio z archiwów EIW, został uregulowany w decyzji [EBC] z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów i archiwów [EBC] (EBC/1998/12).

23.3. Dokumenty przechowywane w archiwach [komitetu prezesów], EIW i EBC stają się powszechnie dostępne po 30 latach. W szczególnych przypadkach rada prezesów może skrócić ten okres" [tłumaczenie nieoficjalne].

## Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu

23 Pismem z dnia 6 kwietnia 1999 r., złożonym w sekretariacie generalnym Rady w dniu 9 kwietnia 1999 r., skarżący — w owym czasie doktorant prawa na uniwersytecie w Salonikach (Grecja) — złożył w trybie decyzji Rady 93/731/WE z dnia 20 grudnia 1993 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Rady (Dz.U. L 340, str. 43), zmienionej decyzją Rady 96/705/WE, EWWiS, Euroatom z dnia 6 grudnia 1996 r. (Dz.U. L 325, str. 19), wniosek o udzielenie mu dostępu do porozumienia Bâle-Nyborg w sprawie wzmocnienia europejskiego systemu walutowego (ESW), badanego przez Radę Ministrów Gospodarki i Finansów podczas jej nieformalnego zebrania w Nyborgu (Dania) w dniu 12 września 1987 r.

24 W piśmie z dnia 11 maja 1999 r., doręczonym skarżącemu w dniu 15 maja 1999 r., sekretarz generalny Rady udzielił mu następującej odpowiedzi:

„Sekretariat generalny dokonał uważnej analizy Pańskiego wniosku, lecz ponieważ dokument nie mógł zostać odnaleziony, wnioskujemy, iż chodzi tu prawdopodobnie o dokument EBC. Dlatego też zalecamy Panu zwrócenie się bezpośrednio do tego właśnie banku […]".

25 W piśmie z dnia 8 czerwca 1999 r., wpisanym do rejestru sekretariatu generalnego Rady w dniu 10 czerwca 1999 r., skarżący złożył wniosek potwierdzający w trybie art. 7 ust. 1 decyzji 93/731.

26 W piśmie z dnia 28 czerwca 1999 r. skierowanym do dyrekcji EBC odpowiedzialnej za kontakty ze społeczeństwem skarżący złożył, na podstawie decyzji 1999/284/WE

EBC z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie dostępu publicznego do dokumentów i archiwów EBC (Dz.U. L 110, str. 30), wniosek o udzielenie mu dostępu do dokumentu w sprawie porozumienia Bâle-Nyborg.

27 Pismem z dnia 5 lipca 1999 r. sekretarz generalny Rady poinformował skarżącego, że z powodu niemożności podjęcia decyzji w terminie jednego miesiąca przewidzianym w art. 7 ust. 3 decyzji 93/731 postanowiono przedłużyć ten termin na mocy ust. 5 tego artykułu.

28 Pismem z dnia 6 lipca 1999 r., doręczonym w dniu 12 lipca 1999 r., dyrektor EBC odpowiedzialny za kontakty ze społeczeństwem przesłał skarżącemu komunikat prasowy komitetu prezesów i EFWW z dnia 18 września 1987 r., opisujący środki uzgodnione w celu wzmocnienia mechanizmów funkcjonowania ESW. W piśmie tym wyjaśniono, że dokumenty wydane przez komitet prezesów nie są objęte zakresem stosowania decyzji 1999/284, lecz wchodzą w zakres stosowania art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, który stanowi między innymi, że dokumenty komitetu prezesów są publicznie dostępne po upływie 30 lat.

29 W dniu 27 lipca 1999 r. skarżący wystosował kolejne pismo do EBC, domagając się ponownego rozpatrzenia jego wniosku na podstawie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, który w pewnych szczególnych przypadkach upoważnia radę prezesów do skrócenia 30-letniego okresu poufności. Skarżący dodał, że przedmiot jego badań w pełni mieści się w pojęciu „szczególnych przypadków", o których mowa w cytowanym przepisie.

30 W piśmie z dnia 2 sierpnia 1999 r., doręczonym skarżącemu w dniu 8 sierpnia 1999 r., sekretarz generalny Rady przesłał skarżącemu decyzję Rady z dnia 30 lipca 1999 r.,

zawierającą odpowiedź na jego wniosek potwierdzający złożony na podstawie decyzji 93/731 (zwanej dalej „decyzją Rady"). Decyzja ta brzmiała jak następuje:

„Zatwierdzona przez Radę w dniu 30 lipca 1999 r. odpowiedź na wniosek potwierdzający pana A. Pitsiorlasa (1/99), przesłany Radzie w piśmie z dnia 8 czerwca 1999 r., wpisanym do rejestru sekretariatu generalnego Rady w dniu 10 czerwca 1999 r. zgodnie z art. 7 ust. 1 decyzji […] 93/731/WE, mający na celu uzyskanie dostępu do dokumentu:

porozumienie Bâle-Nyborg (wrzesień 1987 r.).

Po dogłębnej analizie stwierdziliśmy, że dokument wymieniony w Pana wniosku dotyczy »sprawozdania« komitetu prezesów w sprawie wzmocnienia ESW, które zostało opublikowane przez komitet prezesów […] w Nyborgu w dniu 8 września 1987 r.

Zasady dotyczące administracyjnego funkcjonowania ESW nigdy nie stanowiły części prawa wspólnotowego; w konsekwencji Rada nigdy nie podejmowała decyzji w tej sprawie.

Ponieważ w tym wypadku żądany dokument został sporządzony przez prezesów banków centralnych, polecamy Panu zwrócenie się z wnioskiem bezpośrednio do prezesów banków centralnych lub do EBC […] w trybie art. 2 ust. 2 decyzji".

31 W dniu 8 listopada 1999 r. dyrektor EBC odpowiedzialny za kontakty ze społeczeństwem wystosował do skarżącego pismo, doręczone mu w dniu 13 listopada 1999 r., o następującej treści:

„Pragniemy Panu podziękować za pismo, w którym przesłał Pan wniosek o udostępnienie mu porozumienia »Bâle/Nyborg« z września 1987 r. Prosimy o wybaczenie opóźnienia w odpowiedzi, które to opóźnienie wynika z faktu, iż Pański wniosek dotarł do nas w okresie letnim, w którym nie odbywają się zebrania rady prezesów.

Co się tyczy Pana wniosku, rada prezesów EBC przeanalizowała bardzo uważnie Pański szczególny wniosek o udzielenie dostępu do archiwów komitetu prezesów. Wzięła ona pod uwagę fakt, iż porozumienie Bâle-Nyborg nie stanowi w rzeczywistości jednego dokumentu sporządzonego w formie porozumienia między stronami, lecz istnieje ono w formie sprawozdań i protokołów autorstwa jednocześnie komitetu prezesów i komitetu walutowego. Rada prezesów zauważyła również, że bardzo szczegółowy komunikat prasowy został wydany w dniu 18 września 1987 r., który to komunikat został Panu przesłany w załączniku do pisma z dnia 6 lipca 1999 r. Komunikat ten w sposób niezwykle szczegółowy przedstawiał wszystkie kwestie porozumienia zawartego między prezesami banków centralnych. Tak wprowadzone zmiany do porozumienia w sprawie ESW z dnia 13 marca 1979 r. (patrz ostatni paragraf komunikatu prasowego) zostały wdrożone za pomocą aktu z dnia 10 listopada 1987 r., którego odpis zostaje załączony do niniejszego pisma.

Na mocy tych rozważań rada prezesów postanowiła odmówić dostępu do archiwów komitetu prezesów.

Ponieważ jest Pan teraz w posiadaniu wszystkich istotnych informacji dotyczących porozumienia »Bâle/Nyborg«, jestem przekonany, że będzie Pan mógł kontynuować swe badania i że badania te okażą się owocne”.

## Przebieg postępowania i żądania stron

32 W piśmie złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 20 stycznia 2000 r. (sprawa T-3/00) skarżący wniósł skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Rady i pism EBC z dnia 6 lipca i z dnia 8 listopada 1999 r.

33 W piśmie z dnia 10 stycznia 2000 r. skarżący złożył wniosek o przyznanie mu pomocy w zakresie kosztów postępowania. Wniosek ten został oddalony postanowieniem prezesa pierwszej izby Sądu z dnia 8 maja 2000 r.

34 W odrębnym akcie, złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 11 kwietnia 2000 r., Rada podniosła w trybie art. 114 regulaminu Sądu zarzut niedopuszczalności, w której to kwestii skarżący przedstawił swe uwagi w piśmie z dnia 29 czerwca 2000 r.

35 Mocą postanowienia pierwszej izby z dnia 14 lutego 2001 r. niniejsza skarga została odrzucona jako niedopuszczalna w zakresie dotyczącym decyzji Rady, a skarżący został obciążony kosztami postępowania.

36 W piśmie złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 7 maja 2001 r. skarżący wniósł w trybie art. 49 statutu Trybunału Sprawiedliwości odwołanie od postanowienia z dnia 14 lutego 2001 r. (sprawa C-193/01 P).

37 Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2002 r. prezes czwartej izby Sądu postanowił zawiesić postępowanie w oczekiwaniu na wyrok Trybunału.

38 Wyrokiem z dnia 15 maja 2003 r. w sprawie C-193/01 P Pitsiorlas przeciwko Radzie i EBC, Rec. str. I-4837, zwanym dalej „wyrokiem w sprawie Pitsiorlas" Trybunał uchylił postanowienie Sądu w zakresie, w jakim orzekało ono o niedopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Rady, oddalił zarzut podniesiony przez Radę w ramach niniejszej skargi i przesłał sprawę Sądowi do rozpoznania co do istoty, zastrzegając przy tym, że rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie.

39 Postępowanie zostało podjęte przed Sądem w fazie pisemnej na etapie, na którym się znajdowało, zgodnie z art. 119 ust. 2 regulaminu.

40 W piśmie złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 29 lipca 2004 r. (sprawa T-337/04) skarżący wniósł przeciwko Radzie i EBC skargę o odszkodowanie.

41 Ponieważ z dniem 13 września 2004 r. skład izb Sądu uległ zmianie, sędzia sprawozdawca został przydzielony do piątej izby w charakterze jej prezesa, skutkiem czego niniejsza sprawa została przydzielona tej właśnie izbie.

42 Postanowieniem prezesa piątej izby Sądu z dnia 26 kwietnia 2005 r. sprawy T-3/00 i T-337/04 zostały w trybie art. 50 regulaminu Sądu połączone do wspólnego rozpoznania do celów procedury ustnej i wydania wyroku kończącego postępowanie.

43 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (piąta izba) postanowił o otwarciu procedury ustnej w obydwu sprawach i o skierowaniu pewnych pytań do pozwanych oraz wezwaniu ich do przedstawienia określonych dokumentów tytułem środków organizacji postępowania.

44 W pismach doręczonych do sekretariatu w dniach 15 i 16 marca 2007 r. EBC i Rada udzieliły odpowiedzi na zadane im pytania i przedłożyły żądane dokumenty.

45 W pismach doręczonych do sekretariatu w dniach 16 i 21 marca 2007 r. skarżący przesłał nowe dowody do akt dotyczące jego sytuacji podatkowej oraz uwagi dotyczące treści sprawozdania na rozprawę.

46 Skarżący nie stawił się na rozprawie w dniu 29 marca 2007 r., stąd Sąd wysłuchał jedynie stanowisk pozwanych i ich odpowiedzi na pytania Sądu.

A — *Żądania w sprawie T-3/00*

47 W swej skardze skarżący wnosi do Sądu o:

— orzeczenie o dopuszczalności skargi;

— stwierdzenie nieważności decyzji Rady;

— stwierdzenie nieważności pism EBC z 6 lipca i 8 listopada 1999 r.;

— zarządzenie przeprowadzenia żądanych środków mających na celu wyjaśnienie okoliczności, w jakich zostały wydane decyzje Rady i EBC;

— obciążenie Rady i EBC kosztami postępowania.

48 W replice skarżący wnosi do Sądu między innymi o:

— podjęcie czynności wyjaśniających niezbędnych do ustalenia kiedy, w jakich okolicznościach i w ramach jakiego stosunku prawnego, w odpowiednim przypadku umownego, EBC wszedł w posiadanie sprawozdania komitetu walutowego zatytułowanego „Wzmocnienie EIW — sprawozdanie przewodniczącego komitetu walutowego z nieformalnego spotkania ministrów finansów" z dnia 12 września 1987 r., które znajduje się w archiwach komitetu prezesów;

— nakazanie EBC złożenia do akt sprawy protokołów z zebrania rady prezesów z dnia 21 października 1999 r. bądź z innego dnia, celem ustalenia, jak został rozpatrzony wniosek skarżącego, oraz ustalenia okoliczności, w jakich zostało zredagowane pismo EBC z dnia 8 listopada 1999 r.;

— zażądanie od EBC dostarczenia danych statystycznych dotyczących dostępu dokumentów w okresie od dnia 1 czerwca 1998 r. do dnia 31 maja 2000 r.;

— obciążenie Rady kosztami postępowania w obydwu instancjach (w tym w sprawie C-193/01 P).

49 Rada wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącego całością kosztów postępowania, w tym również kosztami wyłożonymi w sprawie C-193/01 P.

50 EBC wnosi do Sądu o:

— odrzucenie skargi jako niedopuszczalnej lub, tytułem pomocniczym, oddalenie jej jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

B — *Żądania w sprawie T-337/04*

51 Skarżący wnosi do Sądu o:

— zasądzenie na jego rzecz solidarnie zapłaty, po pierwsze, z tytułu poniesionej szkody materialnej, sumy odpowiadającej różnicy wyliczonych zarobków na równorzędnym stanowisku w ECB za okres od kwietnia 2001 r. do dnia upływu

trzech miesięcy od daty doręczenia wyroku Sądu, o ile będzie on korzystny dla skarżącego, po odliczeniu dochodów skarżącego jako adwokata w tym okresie, oraz po drugie, sumy 90 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, wraz z odsetkami w wymiarze ustawowym liczonymi od momentu wniesienia skargi;

— obciążenie pozwanych kosztami postępowania i innymi kosztami „pozasądowymi".

52 Rada wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi jako bezzasadnej;

— obciążenie skarżącego kosztami postępowania.

53 EBC wnosi do Sądu o:

— oddalenie skargi w całości w zakresie wszystkich podniesionych w niej żądań z powodu braku podstaw;

— obciążenie skarżącego całością kosztów postępowania.

**W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności**

A — *W przedmiocie dopuszczalności*

54 EBC podnosi cały szereg argumentów przemawiających za niedopuszczeniem skargi o stwierdzenie nieważności w zakresie dotyczącym pism z 6 lipca i 8 listopada 1999 r.

1. *W przedmiocie istnienia aktów zaskarżalnych*

55 EBC twierdzi w pierwszym rzędzie, że pismo przesłane skarżącemu w dniu 6 lipca 1999 r. jest pozbawione wszelkich cech decyzji.

56 Należy tytułem wstępu przypomnieć, że na mocy art. 35 ust. 1 statutu ESBC sądy wspólnotowe mogą kontrolować działania i zaniechania EBC bądź interpretować je w sprawach i na warunkach określonych traktatem WE, z zastrzeżeniem szczególnego reżimu przewidzianego w art. 36 ust. 2 statutu ESBC w zakresie sporów między EBC i jego pracownikami. Niniejsza skarga nie dotyczy sporu między EBC a jego pracownikami, stąd jej dopuszczalność należy zbadać przez pryzmat przesłanek ustanowionych w art. 230 WE, do którego odsyła art. 35 ust. 1 statutu ESBC (postanowienie Sądu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie T-238/00 IPSO i USE/BCE, Rec. str. II-2237, pkt 43).

57 Zgodnie z treścią art. 230 akapit czwarty WE każda osoba fizyczna lub prawna może wnieść, na warunkach opisanych w pierwszych trzech akapitach tego postanowienia,

skargę „na decyzje, których jest adresatem, oraz na decyzje, które mimo przyjęcia w formie rozporządzenia lub decyzji skierowanej do innej osoby, dotyczą jej bezpośrednio i indywidualnie".

58 Według orzecznictwa przesłanie przez instytucję wspólnotową adresatowi pisma w odpowiedzi na złożony przez niego wniosek nie wystarczy, aby można było uznać owo pismo za decyzję w rozumieniu art. 230 WE otwierającą drogę do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności (zob. wyrok Sądu z dnia 28 października 1993 r. w sprawie T-83/92 Zunis Holding i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1169, pkt 30 oraz przywołane tam orzecznictwo). Jedyne akty lub decyzje, które mogą stać się przedmiotem skargi o stwierdzenie nieważności w rozumieniu art. 230 WE, to środki, które wywołują wiążące skutki prawne mogące naruszać interesy skarżącego poprzez istotną zmianę jego sytuacji prawnej (wyrok Trybunału z dnia 31 marca 1998 r. w sprawach połączonych C-68/94 i C-30/95 Francja i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-1375, pkt 62, oraz wyrok Sądu z dnia 22 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-125/97 i T-127/97 Coca-Cola przeciwko Komisji, Rec. str. II-1733, pkt 77).

59 W niniejszym stanie faktycznym nie ulega wątpliwości po pierwsze, że po otrzymaniu wniosku skarżącego o udostępnienie mu porozumienia Bâle-Nyborg złożonego w trybie decyzji 1999/284 w piśmie z dnia 6 lipca 1999 r. EBC poinformował zainteresowanego, że dokumenty pochodzące od komitetu prezesów nie są objęte zakresem stosowania decyzji 1999/284, lecz wchodzą w zakres stosowania art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego, który stanowi między innymi, że dokumenty komitetu prezesów stają się powszechnie dostępne po 30 latach.

60 Okazuje się zatem, że w piśmie z dnia 6 lipca 1999 r. EBC ograniczył się do wskazania właściwych przepisów znajdujących zastosowanie do wniosku skarżącego o przesłanie mu dokumentów, a skarżący zastosował się do wskazówek EBC, przesyłając mu nowy wniosek o udzielenie mu dostępu na podstawie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego tej instytucji.

61 Jak przyznaje sam skarżący, pismo z dnia 6 lipca 1999 r. ma charakter czysto informacyjny i nie stanowi aktu zaskarżalnego w rozumieniu art. 230 WE. W konsekwencji skargę należy odrzucić jako niedopuszczalną w zakresie dotyczącym stwierdzenia nieważności tego pisma.

62 EBC wyjaśnia następnie, że pismo z dnia 8 listopada1999 r., także objęte żądaniami skarżącego, miało na celu poinformowanie go o decyzji rady prezesów z dnia 21 października 1999 r. o odmowie udzielenia mu dostępu do archiwów komitetu prezesów.

63 Sąd stwierdza, że pismo z dnia 8 listopada 1999 r. jest jedynym dokumentem otrzymanym przez skarżącego, który zawiera odpowiedź na jego wniosek złożony w trybie art. 23 ust. 3 statutu EBC, i że chociaż pismo to informuje, że „rada prezesów postanowiła" odmówić skarżącemu dostępu do archiwów komitetu prezesów, nie ma w nim wszak mowy o żadnej konkretnej dacie podjęcia wspomnianej decyzji rady, zaś data 21 października 1999 r. pojawiła się dopiero w odpowiedzi EBC na skargę.

64 W odpowiedzi na pytanie Sądu EBC przedłożył cały szereg różnych dokumentów wskazujących na istnienie owej decyzji, w tym w szczególności wyciąg z protokołu 29. zebrania rady prezesów w dniu 21 października 1999 r.

65 Należy zatem stwierdzić, że decyzja rady prezesów z dnia 21 października 1999 r. odmawiająca skarżącemu dostępu została w rzeczywistości sformalizowana w stosunku do niego jedynie w akcie zawiadamiającym go o niej, przez co należy interpretować żądanie skarżącego jako zmierzające do stwierdzenia nieważności tej właśnie decyzji w zakresie, w jakim powziął on o niej wiadomość w dniu 8 listopada 1999 r.

66 Należy także zauważyć, że po tym, jak początkowo EBC żądał odrzucenia skargi jako niedopuszczalnej ze względu na to, iż decyzja rady prezesów z dnia 21 października 1999 r. stanowi akt o zasięgu ogólnym, przeciwko któremu skarżący nie ma legitymacji procesowej, podczas rozprawy przyznał on jednak, że akt ten ma charakter indywidualny, odstępując jednocześnie od żądania orzeczenia o niedopuszczalności, co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.

67 Ponieważ jednak zarzut niedopuszczalności wywodzony z braku legitymacji procesowej strony skarżącej dotyczy bezwzględnej przesłanki procesowej i może — a nawet powinien — zostać zbadany przez sąd wspólnotowy z urzędu (wyrok Trybunału z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-298/00 P Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-4087, pkt 35), Sąd przypomina, że na mocy art. 12 ust. 3 statutu ESBC w dniu 7 lipca 1998 r. rada prezesów uchwaliła regulamin wewnętrzny mający na celu zapewnienie wewnętrznego funkcjonowania EBC w interesie dobrej administracji, który to regulamin, w wersji uwzględniającej zmiany do regulaminu wewnętrznego z dnia 22 kwietnia1999 r., zawiera art. 23, zatytułowany „Poufność i dostęp do dokumentów i archiwów EBC".

68 Wiadomo, że przepis ten, który został sformułowany w sposób ogólny, stosuje się do obiektywnie określonych sytuacji i wywołuje skutki prawne wobec pewnych kategorii osób opisanych w sposób generalny i abstrakcyjny, ma zasięg ogólny.

69 Istotne jest podkreślenie, że skarżący nie domagał się zmiany bądź uchylenia art. 23 regulaminu wewnętrznego EBC ani też nie uzyskał odmowy w tym zakresie, lecz wnosił jedynie o zastosowanie tego przepisu, a w szczególności jego ust. 3. W tych okolicznościach orzecznictwo, zgodnie z którym odmowa instytucji wspólnotowej dotycząca uchylenia lub zmiany określonego aktu może sama w sobie stanowić akt, którego legalność podlega kontroli w trybie art. 230 WE jedynie wtedy, gdy akt, którego uchylenia lub zmiany odmawia instytucja wspólnotowa, sam mógłby zostać zaskarżony na mocy tego postanowienia (zob. przywołany w pkt 58 powyżej wyrok w sprawie Zunis Holding i in. przeciwko Komisji, pkt 31 oraz przywołane tam orzecznictwo), nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie.

70 Wbrew początkowym twierdzeniom EBC nie można uznać, iż art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC ma jedynie na celu umożliwienie radzie prezesów skrócenia okresu poufności wyłącznie na podstawie treści danego dokumentu lub danych dokumentów i przyjęcia w ten sposób aktu wywołującego skutki erga omnes.

71 Można sobie oczywiście wyobrazić sytuację, w której na podstawie wspomnianego przepisu rada prezesów z własnej inicjatywy skraca 30-letni okres poufności w zakresie określonej kategorii dokumentów, udzielając w ten sposób dostępu do nich każdemu zainteresowanemu.

72 Nie zmienia to jednak faktu, że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC ma również na celu przyznanie społeczeństwu prawa do składania wniosków o skrócenie okresu poufności, albowiem należy przypomnieć, że nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby przepisy dotyczące wewnętrznej organizacji prac danej instytucji wywoływały skutki prawne wobec osób trzecich (wyrok Trybunału z dnia 30 kwietnia 1996 r. w sprawie C-58/94 Niderlandy przeciwko Radzie, Rec. str. I-2169, pkt 38). Na mocy art. 23 ust. 3 drugie zdanie regulaminu wewnętrznego EBC, który może być stosowany w sposób ogólny, każdy może domagać się dostępu do wszelkich dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów, także przed upływem okresu 30 lat.

73 Ogólne sformułowanie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC pozwala na dojście do wniosku, że fakt, iż akt przyjęty na jego podstawie przez radę prezesów może w danym przypadku wykazywać charakter ogólny, nie wyklucza tego, iż akt ten może stanowić środek o charakterze indywidualnym w innym przypadku, gdy chodzi o akt odmowny wydany na wniosek skierowany do EBC przez osobę prywatną, po uwzględnieniu jej sytuacji i podnoszonego przez nią indywidualnego interesu prawnego, który następnie został bezpośrednio doręczony osobie zainteresowanej.

74 Należy przeto stwierdzić z całą stanowczością, że w świetle okoliczności, jakie wyłaniają się z akt sprawy przesłanych Sądowi, właśnie z tą ostatnią sytuacją mamy do czynienia w niniejszym stanie faktycznym.

75 Bezsporne jest, że pismem z dnia 27 lipca 1999 r. skarżący złożył do EBC wniosek o skrócenie okresu poufności w trybie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego, w celu uzyskania możliwości zapoznania się z dokumentami dotyczącymi porozumienia Bâle-Nyborg, powołując się przy tym w uzasadnieniu swego wniosku na niezwykłą wagę tych dokumentów dla celów jego pracy doktorskiej.

76 Wniosek ten został oddalony ze wskazanego w piśmie z dnia 8 listopada 1999 r. powodu, że skarżący otrzymał już dwa związane ze sprawą dokumenty, przez co posiadł już wszystkie istotne informacje na temat porozumienia Bâle-Nyborg, dzięki czemu mógł owocnie kontynuować swe badania.

77 Skarżący jest wreszcie jedynym adresatem decyzji rady prezesów, o której poinformowano go w piśmie z dnia 8 listopada 1999 r.

78 W tych okolicznościach należy uznać, że akt przyjęty przez radę prezesów w dniu 21 października 1999 r., o którym poinformowano skarżącego w piśmie z dnia 8 listopada 1999 r. (zwany dalej „decyzją EBC") stanowi indywidualną decyzję, od której dopuszczalne jest wniesienie przez skarżącego skargi o stwierdzenie nieważności.

2. *W przedmiocie podnoszonego spóźnionego charakteru skargi o stwierdzenie nieważności*

79 EBC twierdzi, że pierwsze pismo złożone w sekretariacie Sądu przez skarżącego w dniu 4 stycznia 2000 r. stanowi zarówno wniosek o przyznanie pomocy w zakresie kosztów postępowania, jak i wniesienie skargi na mocy art. 230 WE, i że zostało ono podpisane przez samego skarżącego, nie zaś przez innego adwokata, co jest sprzeczne z art. 43 § 1 regulaminu Sądu oraz z art. 17 akapit trzeci statutu Trybunału Sprawiedliwości w rozumieniu wynikającym z wykładni Trybunału (postanowienie Trybunału z dnia 5 grudnia 1996 r. w sprawie C-174/96 P Lopes przeciwko Trybunałowi Sprawiedliwości, Rec. str. I-6401). Drugie pismo złożone w dniu „7 lutego 2000 r.", które zostało prawidłowo podpisane przez adwokata innego niż sam skarżący, nie może zdaniem EBC w sposób wsteczny naprawić pierwotnego uchybienia proceduralnego, albowiem termin dwóch miesięcy przewidziany do wniesienia skargi upłynął w dniu 13 stycznia 2000 r.

80 Należy w tym względzie zauważyć, że pismo wszczynające postępowanie przed Sądem, wpisane do rejestru Sądu w dniu 20 stycznia 2000 r., zostało podpisane przez adwokata wyznaczonego przez skarżącego, przez co jest ono zgodne z wymogami art. 17 akapit trzeci statutu Trybunału Sprawiedliwości oraz z art. 43 § 1 akapit pierwszy regulaminu Sądu, które obowiązywały w owym czasie.

81 W tych okolicznościach pozostaje jedynie zbadanie, czy skarga została wniesiona w terminie dwóch miesięcy przewidzianym w art. 230 WE przedłużonym — na mocy decyzji Trybunału obowiązującej w owym czasie przed zmianą regulaminu Sądu Pierwszej Instancji, który wszedł w życie z dniem 1 lutego 2001 r. — o dziesięć dni uwzględniających odległość w stosunku do stron, które mają siedzibę lub miejsce zamieszkania w Grecji.

82 W niniejszej sprawie skarżący powziął wiadomość o informującym go o odrzuceniu jego wniosku przez radę prezesów piśmie EBC z dnia 8 listopada 1999 r. w dniu

13 listopada 1999 r. Stąd termin do wniesienia skargi upływał w dniu 23 stycznia 2000 r., liczonym z dziesięciodniowym terminem uwzględniającym odległość, który został pominięty w argumentacji EBC. Ponieważ skarżący wniósł skargę w dniu 20 stycznia 2000 r., nie zaś w dniu 7 lutego 2000 r., jak błędnie twierdzi EBC w odpowiedzi na skargę, zarzut niedopuszczalności wywodzony ze spóźnionego charakteru skargi jest bezzasadny.

3. *W przedmiocie skargi jako potencjalnego nadużycia*

83 EBC twierdzi, że skarga jest „pozbawiona podstaw" i stanowi nadużycie, albowiem EBC w istocie zaspokoił żądanie skarżącego.

84 Sąd nie może zgodzić się z tym twierdzeniem.

85 Należy przede wszystkim przypomnieć, że zdaniem EBC porozumienie Bâle-Nyborg nie stanowi jednego dokumentu, lecz składa się z szeregu tworzących całość dokumentów w formie sprawozdań i protokołów z zebrań komitetu prezesów i komitetu walutowego. W ten sposób EBC wyjaśnił, że na porozumienie Bâle-Nyborg składa się „sprawozdanie komitetu prezesów w sprawie wzmocnienia EIW" i sprawozdanie komitetu walutowego zatytułowane „Wzmocnienie EIW — Sprawozdanie przewodniczącego komitetu walutowego z nieformalnego spotkania ministrów finansów w Nyborgu w dniu 12 września 1987 r.".

86 Należy następnie stwierdzić, że wydaje się co najmniej paradoksalne twierdzenie EBC, iż skarżący otrzymał dwa dokumenty inne niż te opisane powyżej, które zawierają informacje „odpowiadające całości porozumienia Bâle-Nyborg", gdy jednocześnie odmawia mu się dostępu do samego porozumienia z podanego w pismach procesowych EBC powodu, że treść tego porozumienia ma charakter poufny.

87 EBC dodaje, że „sprawozdanie komitetu prezesów w sprawie wzmocnienia EIW nie dodaje żadnej nowej ani istotnej informacji", milcząc jednocześnie na temat wspomnianego wyżej sprawozdania komitetu walutowego.

88 W rzeczywistości wystarczy stwierdzić, że rada prezesów odmówiła skrócenia 30-letniego okresu poufności, a tym samym udzielenia dostępu do stanowiących przedmiot wniosku skarżącego dokumentów składających się na porozumienie Bâle-Nyborg. W tych okolicznościach nie można uznać, że żądanie skarżącego zostało zaspokojone, przez co jego skarga jest bezprzedmiotowa.

89 Istotne jest również przypomnienie, że osoba, której odmówiono dostępu do określonego dokumentu lub do jego części, ma już z tego samego tytułu interes prawny w stwierdzeniu nieważności decyzji odmownej (wyrok Sądu z dnia 17 czerwca 1998 r. w sprawie T-174/95 Svenska Journalistförbundet przeciwko Radzie, Rec. str. II-2289, pkt 67).

90 Co się wreszcie tyczy rzekomo złośliwego charakteru skargi wniesionej przez skarżącego, twierdzenie to jest pozbawione jakiegokolwiek znaczenia w ramach badania dopuszczalności skargi, lecz stanowi przyczynek do dyskusji dotyczącej kosztów postępowania.

4. *W przedmiocie podnoszonej niewłaściwości EBC do udostępnienia sprawozdania komitetu walutowego*

91 EBC twierdzi, że nie jest właściwym adresatem wniosku o udostępnienie sprawozdania komitetu walutowego, albowiem nie jest on ani autorem, ani powiernikiem dokumentów komitetu walutowego.

92 Wystarczy stwierdzić, że ten zarzut jest pozbawiony jakiegokolwiek znaczenia w ramach badania dopuszczalności skargi. Twierdzenia EBC w kwestii obowiązywania w niniejszym przypadku reguły autora dokumentu należą do badania sprawy co do istoty.

93 Należy wreszcie stwierdzić, że podczas rozprawy EBC potwierdził, że jest on w posiadaniu sprawozdania komitetu walutowego i że decyzja rady prezesów z dnia 21 października 1999 r. oddalająca wniosek skarżącego o udostępnienie mu porozumienia Bâle-Nyborg, złożony na podstawie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, dotyczyła całości dokumentacji składającej się na to porozumienie, w tym także sprawozdania komitetu walutowego, co zostało odnotowane w protokole z rozprawy.

94 Z powyższych rozważań wynika, że zarzut niedopuszczalności wywodzony z rzekomej niewłaściwości EBC w zakresie udostępnienia sprawozdania komitetu walutowego, podlega oddaleniu.

B — *Co do istoty*

1. *W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji Rady*

a) Argumenty stron

95 Na poparcie swego żądania skarżący podnosi trzy zarzuty wywodzone z naruszenia, po pierwsze, zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań, po drugie, obowiązku uzasadnienia, a po trzecie, „podstawowej zasady prawa wspólnotowego dotyczącej dostępu obywateli do dokumentów" i art. 1 decyzji 93/731.

96 Skarżący podnosi w pierwszym rzędzie, że zasady dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań nie mogą sprowadzać się do tego ani tolerować tego, aby instytucja taka jak Rada mogła ukrywać prawdę, kłamać lub wprowadzać w błąd osoby, które się do niej zwracają. Tymczasem w niniejszej sprawie skarżący padł jego zdaniem ofiarą uzgodnionego i oszukańczego zachowania Rady i EBC. W ten sposób po oświadczeniu o braku jakiejkolwiek wiedzy na temat żądanego porozumienia Rada ukryła istnienie sprawozdania komitetu walutowego i odesłała skarżącego do EBC, który rozmyślnie spóźniał się z odpowiedzią, aby uniemożliwić wniesienie skargi na decyzję Rady w związku z upływem wyznaczonego w tym celu terminu.

97 Zdaniem skarżącego naruszenie tych zasad zostało pośrednio, ale jednak jasno uznane przez Trybunał, który we wspomnianym w pkt 38 wyroku w sprawie Pitsiorlas stwierdził istnienie usprawiedliwionego błędu wynikającego z ukrycia przez Radę sprawozdania komitetu walutowego, które stanowi część porozumienia Bâle-Nyborg, i oddalił zarzut niedopuszczalności podniesiony przez Radę. Skarżący stwierdza, że wbrew temu wyrokowi, nie stosując się do jego treści, Rada nadal twierdzi, że informacja zawarta w jej decyzji z dnia 30 lipca 1999 r. jest prawdziwa.

98 Skarżący twierdzi po drugie, że popełnione przez Radę oszustwo siłą rzeczy oznacza, że jej decyzja nie spełnia wymogów art. 253 WE i art. 7 ust. 3 decyzji 93/731, a zatem z tego powodu należy stwierdzić jej nieważność (wyrok Trybunału z dnia 14 lutego 1990 r. w sprawie C-350/88 Delacre i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-395, pkt 15; wyrok Sądu z dnia 12 stycznia 1995 r. w sprawie T-85/94 Branco przeciwko Komisji, Rec. str. II-45, pkt 32 oraz przywołany wyżej w pkt 89 wyrok w sprawie Svenska Journalistförbundet przeciwko Radzie, pkt 116).

99 Zdaniem skarżącego sformułowane przez Radę w jej odpowiedzi na skargę twierdzenie, że oddalając wniosek skarżącego zastosowała ona „regułę autora" w swej decyzji, stanowi wykładnię tej decyzji a posteriori, skoro — jak łatwo zauważyć — decyzja ta nie odwołuje się do art. 2 ust. 2 decyzji 93/731 ani nie zawiera wyrażenia „autor dokumentu". Skarżący uważa, że owo twierdzenie, które zostało pośrednio, ale jasno odrzucone przez Trybunał w przywołanym w pkt 38 wyroku w sprawie

Pitsiorlas, nie może stanowić wystarczającego uzasadnienia decyzji Rady, albowiem Rada nie dała mu okazji polemizowania z tym twierdzeniem ani w ramach postępowania administracyjnego, ani w ramach skargi (wyrok Trybunału z dnia 17 maja 2001 r. w sprawie C-449/98 P IECC przeciwko Komisji, Rec. str. I-3875, pkt 87; wyroki Sądu z dnia 19 września 2000 r. w sprawie T-252/97 Dürbeck przeciwko Komisji, Rec. str. II-3031, pkt 97, oraz z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawie T-204/99 Mattila przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2265, pkt 92).

100 Po trzecie, skarżący twierdzi, że oszustwo Rady, którego padł ofiarą, narusza także „podstawową zasadę prawa wspólnotowego dotyczącą dostępu obywateli do dokumentów" oraz art. 1 decyzji 93/731. Dlatego też przedstawione w uzasadnieniu argumenty dotyczące naruszenia zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań znajdują jego zdaniem zastosowanie także w ramach trzeciego z podniesionych zarzutów.

101 W replice podnosi on, że argumenty przywołane przez Radę w jej odpowiedzi na skargę dotyczące statusu komitetu walutowego jako osoby trzeciej stanowią wyraz odmowy stosowania decyzji 93/731 i są pozbawione wszelkich podstaw, albowiem w niniejszym przypadku nie zostały spełnione przesłanki stosowania art. 2 ust. 2 tej decyzji dotyczące obowiązywania reguły autora. Ze względu bowiem na prerogatywy komitetu walutowego nie może on zostać uznany za osobę trzecią w stosunku do Rady.

102 Skarżący podkreśla wreszcie, że twierdząc, iż stosuje ona regułę autora, Rada jednocześnie odmówiła udzielenia mu informacji na temat tego, kto jest obecnie w posiadaniu sprawozdania komitetu walutowego, co zaprzecza zasadzie przejrzystości, na którą powołuje się Rada.

103 Rada domaga się oddalenia zgłoszonego przez skarżącego żądania stwierdzenia nieważności.

b) Ocena Sądu

Uwagi wstępne

104 Należy przede wszystkim sprecyzować przedmiot wniesionej przez skarżącego skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Rady.

105 Trzeba przypomnieć, że w swej decyzji Rada stwierdziła, iż na porozumienie Bâle-Nyborg składa się sprawozdanie komitetu prezesów, stąd skarżący powinien zwrócić się bezpośrednio do prezesów banków centralnych lub do EBC. Bezspornym jest, że w owej decyzji Rada nie wspomniała o sprawozdaniu komitetu walutowego.

106 Z pisma EBC z dnia 8 listopada 1999 r. wynika, że porozumienie Bâle-Nyborg składa się z szeregu tworzących całość dokumentów w formie różnych sprawozdań i protokołów z zebrań komitetu prezesów i komitetu walutowego. W odpowiedzi na skargę EBC wyjaśnił, iż rzeczone porozumienie składa się z jednej strony ze sprawozdania komitetu prezesów zatytułowanego „Sprawozdanie komitetu prezesów w sprawie wzmocnienia EIW", a z drugiej strony ze sprawozdania komitetu walutowego zatytułowanego „Wzmocnienie EIW — Sprawozdanie przewodniczącego komitetu walutowego z nieformalnego spotkania ministrów finansów, Nyborg, 12 września 1987 r.".

107 W skardze wniesionej po tym, jak skarżący powziął wiadomość o dokładnej kompozycji dokumentów składających się na porozumienie Bâle-Nyborg, zainteresowany domaga się stwierdzenia nieważności wydanej mu decyzji Rady o „odmowie […] wszelkiego dostępu do porozumienia Bâle-Nyborg", bez dodatkowego sprecyzowania dokumentów składających się na to porozumienie.

108 Z tego sformułowania wynika, że skarżący podważa decyzję Rady w zakresie, w jakim odmawia mu ona przesłania dokumentów wydanych zarówno przez komitet prezesów, jak i przez komitet walutowy, skoro milczenie Rady w kwestii tego drugiego dokumentu jest równoznaczne z decyzją odmowną.

109 Należy przypomnieć w tym względzie, że aby zapewnić skuteczną ochronę prawną wnioskującym o dostęp do dokumentów, którzy otrzymali od organów administracji odpowiedzi, z których wynika, że żądane dokumenty nie są w posiadaniu tych organów bądź nie istnieją, Sąd uznaje, iż takie odpowiedzi stanowią akty mające na 'celu odmowę udzielenia dostępu, które wywierają wpływ na interes prawny wnioskodawcy, przez co mogą stać się przedmiotem skargi [wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie T-311/00 British American Tobacco (Investments) przeciwko Komisji, Rec. str. II-2781, pkt 31 i 32].

110 Wymaga następnie podkreślenia fakt, że analiza trzech zarzutów nieważności podniesionych przez skarżącego, które zostały przypomniane powyżej w pkt 95, ujawnia, iż w dużej części opierają się one na tym samym uzasadnieniu, zgodnie z którym Rada i EBC, wspólnie i w porozumieniu, dopuścili się oszustwa w stosunku do skarżącego: Rada — ukrywając istnienie sprawozdania komitetu walutowego w sprawie wzmocnienia EIW, zaś EBC — opóźniając wydanie decyzji odmawiającej dostępu do tego sprawozdaniu, która została wydana dopiero po upływie terminu do wniesienia skargi na decyzję Rady.

W przedmiocie zarzucanego Radzie oszustwa

111 Z pism procesowych złożonych przez skarżącego wynika, że oszustwo popełnione przez Radę oznacza siłą rzeczy naruszenie, po pierwsze, zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań, po drugie, obowiązku uzasadnienia, a po trzecie, prawa dostępu obywateli do dokumentów ustanowionego w decyzji 93/731. Zdaniem skarżącego naruszenie zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań zostało pośrednio, ale jednak jasno uznane przez Trybunał, który we wspomnianym w pkt 38 wyroku w sprawie Pitsiorlas stwierdził istnienie usprawiedliwionego błędu wynikającego z ukrycia przez Radę sprawozdania komitetu walutowego.

112 Nie można zgodzić się z tą argumentacją, albowiem bazuje ona na błędnym założeniu, że treść akt przesłanych Sądowi nie pozwala na ustalenie oszukańczego zachowania Rady w kwestii charakteru lub dostępności dokumentów stanowiących porozumienie Bâle-Nyborg.

113 Twierdzenia skarżącego dotyczące oszustwa czy też ukartowanych manipulacji ewidentnie wywodzą się z nadmiernego rozszerzenia rozstrzygnięcia wydanego przez Trybunał we wspomnianym w pkt 38 wyroku w sprawie Pitsiorlas.

114 W owym wyroku Trybunał uchylił postanowienie Sądu Pierwszej Instancji orzekające o niedopuszczalności z powodu spóźnionego charakteru skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez skarżącego na decyzję Rady ze względu na to, że Sąd błędnie zinterpretował pojęcie usprawiedliwionego błędu, przyjmując zawężającą jego koncepcję. Trybunał stwierdził, że pełna świadomość ostatecznego charakteru orzeczenia oraz terminu do wniesienia skargi wiążącego na mocy art. 230 WE nie wyklucza jeszcze sama przez się możliwości powołania się przez obywatela na usprawiedliwiony błąd zdolny uzasadnić spóźnione wniesienie skargi, albowiem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem tego rodzaju błąd może się pojawić w szczególności wtedy, gdy dana instytucja zachowała się w taki sposób, który sam w sobie

lub w przeważającej mierze przyczynił się do powstania dopuszczalnego zamieszania w świadomości podmiotu działającego w dobrej wierze i dokładającego należytej staranności wymaganej od przeciętnie zorientowanego podmiotu (ww. w pkt 38 wyrok w sprawie Pitsiorlas, pkt 24).

115 Trybunał stwierdził, że mając na względzie informacje dostarczone mu przez Radę, skarżący nie miał żadnego powodu do zaskarżania „decyzji wykluczającej dostęp do dokumentu, którego samo istnienie zostało w istocie zanegowane" i że dopiero w dniu 13 listopada 1999 r., czyli prawie cztery tygodnie po upływie terminu do wniesienia skargi na decyzję Rady, skarżący został poinformowany przez EBC o tym, że porozumienie Bâle-Nyborg obejmuje sprawozdania i protokoły autorstwa jednocześnie komitetu prezesów i komitetu walutowego (ww. w pkt 38 wyrok w sprawie Pitsiorlas, pkt 34).

116 Ponieważ skarżący wniósł skargę na decyzję Rady w dniu 20 stycznia 2000 r., czyli w rozsądnym terminie po uzyskaniu tej informacji przesłanej mu przez EBC, Trybunał doszedł do wniosku, że spóźniony charakter tej skargi należało uznać za usprawiedliwiony (ww. w pkt 38 wyrok w sprawie Pitsiorlas, pkt 35).

117 Z treści owego wspomnianego w pkt 38 powyżej wyroku w sprawie Pitsiorlas nie można jednak wywodzić, jakoby Trybunał uznał, iż Rada umyślnie ukryła istnienie sprawozdania komitetu walutowego, przez co w konsekwencji naruszyła zasady dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

118 Prawdą jest, że Trybunał uznał, iż decyzja Rady z dnia 30 lipca 1999 r. mogła wprowadzić w błąd skarżącego przez to, iż nie wspominała o dokumencie stanowiącym

część porozumienia Bâle-Nyborg, którego istnienie wyszło na jaw później w piśmie EBC z dnia 8 listopada 1999 r., przez co wywołała w świadomości skarżącego dopuszczalne zamieszanie, które tłumaczy, dlaczego skarżący nie zaskarżył tej decyzji w wymaganym terminie.

119 Okazuje się zatem, że mimo iż spóźnione wniesienie skargi na decyzję Rady zostało spowodowane przesłaniem informacji, która a posteriori okazała się częściowo nieprawdziwa, Trybunał nie orzekł w tej sprawie o istnieniu rzekomej złej wiary po stronie Rady, mimo iż skarżący twierdził w uzasadnieniu odwołania, że sprawa ta została ukartowana przez Radę i EBC. Fakt, iż odpowiedź Rady została uznana za wprowadzającą w błąd, nie oznacza jeszcze, że działała ona z zamiarem oszukania skarżącego.

120 Z powyższego Trybunał wyciągnął wszystkie konsekwencje w ramach wniesionego do niego odwołania, orzekając, że spóźnione wniesienie skargi miało charakter usprawiedliwiony, nie odnosząc się przy tym w żaden sposób do istoty sprawy, co do której nie miał on kompetencji orzekania (ww. w pkt 38 wyrok w sprawie Pitsiorlas, pkt 32). Fakt, iż pojęcie usprawiedliwionego błędu znajduje swe źródło bezpośrednio w trosce o poszanowanie zasad pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań, nie oznacza, że Trybunał uznał w wyroku w sprawie Pitsiorlas, że przy wydawaniu decyzji Rada naruszyła te zasady.

121 Abstrahując od wykładni treści wspomnianego powyżej w pkt 38 wyroku w sprawie Pitsiorlas — okoliczności faktyczne przedstawione Sądowi do oceny potwierdzają wniosek o braku oszustwa ze strony Rady.

122 Z pism procesowych EBC wynika bowiem, że to właśnie EBC jest w fizycznym posiadaniu sprawozdania komitetu walutowego przechowywanego w archiwach komitetu prezesów. Skoro Rada nie posiadała tego dokumentu, można sobie wyobrazić i dopuścić, że mogła ona nie wiedzieć o jego istnieniu.

123 Z powyższego wynika, że skarżący nie przedstawił dowodu na popełnienie przez Radę oszustwa polegającego na ukryciu w jej decyzji sprawozdania bądź innych dokumentów wydanych przez komitet walutowy, co oznacza, że milczenie Rady w kwestii dokumentów tego komitetu powinno być interpretowane jako wyraz niewiedzy o ich istnieniu oraz szczerego przekonania Rady w chwili wydawania spornej decyzji, że oprócz sprawozdania komitetu prezesów nie istnieje żaden innych dokument, którego mógłby dotyczyć wniosek o udzielenie dostępu.

124 W tych okolicznościach zarzut wywodzony z naruszenia zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań, uchybienia obowiązkowi uzasadnienia i naruszenia prawa dostępu do dokumentów ustanowionego w decyzji 93/731, wynikający z rzekomego oszustwa Rady, podlega oddaleniu.

125 Oddalenie tego zarzutu nie wyczerpuje jednak całości problematyki podniesionej w ramach trzech zarzutów nieważności wywodzonych z wyżej wspomnianego naruszenia zasad, obowiązku i z cytowanej decyzji.

W przedmiocie naruszenia prawa dostępu do dokumentów ustanowionego w decyzji 93/731

126 Należy przypomnieć, że w dniu 6 grudnia 1993 r. Rada i Komisja przyjęły kodeks postępowania mający na celu określenie zasad dostępu do będących w ich posiadaniu dokumentów. Kodeks postępowania ustanawia między innymi następującą zasadę:

„Społeczeństwo będzie miało jak najszerszy możliwy dostęp do dokumentów będących w posiadaniu Komisji i Rady".

127 W dalszej części stanowi on:

„Komisja i Rada przyjmą w dotyczącym każdej z nich zakresie środki niezbędne do wdrożenia niniejszych zasad przed dniem 1 stycznia 1994 r.”.

128 Aby zapewnić wprowadzenie w życie tego zobowiązania, w dniu 20 grudnia 1993 r. Rada wydała decyzję 93/731.

129 Artykuł 1 decyzji 93/731 stanowi, co następuje:

„1. Społeczeństwo ma dostęp do dokumentów Rady na warunkach przewidzianych w niniejszej decyzji.

2. Za dokument Rady uważa się wszelkie możliwe pisma zawierające dane, będące w posiadaniu tej instytucji, bez względu na rodzaj nośnika, na jakim są one zapisane, z zastrzeżeniem art. 2 ust. 2” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak pozostałe fragmenty tej decyzji poniżej].

130 Artykuł 2 ust. 2 decyzji 93/731 stanowi:

„Jeśli autorem żądanego dokumentu jest osoba fizyczna lub prawna bądź państwo członkowskie, inna instytucja lub organ wspólnotowy bądź też jakikolwiek inny podmiot krajowy lub międzynarodowy, wniosku nie należy kierować do Rady lecz bezpośrednio do autora dokumentu”.

131 Z treści art. 1 decyzji 93/731 wynika, że możliwość Rady w zakresie uwzględnienia wniosku o udzielenie dostępu zakłada w sposób oczywisty nie tylko, iż będące przedmiotem wniosku dokumenty istnieją [wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 12 października 2000 r. w sprawie T-123/99 JT's Corporation przeciwko Komisji, Rec. str. II-3269, pkt 58 oraz przywołany powyżej w pkt 109 wyrok w sprawie British American Tobacco (Investments) przeciwko Komisji, pkt 35], ale również iż są one w posiadaniu tej instytucji.

132 Po pierwsze, jeśli chodzi o dokumenty wydane przez komitet walutowy, o których istnieniu decyzja Rady z dnia 30 lipca 1999 r. milczy, wiedza o ich istnieniu pochodzi z pisma EBC z dnia 8 listopada 1999 r., co nie stanowi przedmiotu żadnej dyskusji między stronami.

133 Kwestia ich posiadania natomiast jest sporna między stronami i wymaga rozstrzygnięcia celem orzeczenia w przedmiocie zarzutu wywodzonego z naruszenia prawa skarżącego do dostępu do dokumentów przyznanego w decyzji 93/731. Wniosek o braku oszustwa ze strony Rady nie może bowiem jeszcze wyczerpać problematyki związanej z powyższym zarzutem.

134 Fakt, iż milczenie Rady na temat dokumentów wydanych przez komitet walutowy powinno być interpretowane jako wyraz niewiedzy o ich istnieniu, nie oznacza jeszcze, że nie były one w posiadaniu Rady. Teoretycznie jest bowiem możliwe, że poszukiwania przeprowadzone niedokładnie przez służby Rady mogły doprowadzić Radę do szczerego, choć błędnego przekonania o nieistnieniu dokumentów, które mogły mimo tego znajdować się w zbiorach jej archiwów. Taka sytuacja mogłaby stanowić naruszenie decyzji 93/731.

135 Jak już wyjaśniłem, Rada oświadczyła, że sporne dokumenty komitetu walutowego lub komitetu prezesów nie są nawet w jej posiadaniu.

136 To stwierdzenie znajduje poparcie w oświadczeniach EBC, zgodnie z którymi dokumenty objęte wnioskiem o udzielenie dostępu, w tym sprawozdanie komitetu walutowego, są przechowywane w archiwach komitetu prezesów objętych stosowaniem art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC.

137 W odpowiedzi na te oświadczenia skarżący twierdzi, że „jedna z dwóch instytucji, a zatem albo Rada, albo EBC — bądź też obydwie — nadal ukrywa prawdę".

138 Zauważa on, że Rada twierdzi, iż zastosowała regułę autora, lecz „uchyliła się od […] poinformowania, kto obecnie jest w posiadaniu sprawozdania komitetu walutowego", i dodaje, że oświadczając, iż wszystkie dokumenty pochodzące od tego komitetu należy uważać za dokumenty Rady, w zakresie w jakim komitet ten rzeczywiście przygotowywał prace tej instytucji, Rada „przyznaje, że posiada ona sprawozdanie komitetu walutowego". Nadto skarżący sugeruje, że obydwie pozwane miały w lecie 1999 r. „wspólnie i w porozumieniu uzgodnić i postanowić o przeniesieniu do EBC spornego sprawozdania wraz z innymi dokumentami dotyczącymi EIW, a mianowicie całością dokumentacji komitetu walutowego, po to, aby dokumenty te podlegały ochronie przez okres 30 lat ustalony w art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC" i uważa, że niezbędne jest ustalenie, w jaki sposób sprawozdanie komitetu walutowego zostało „powierzone" EBC.

139 Celem rozstrzygnięcia tej trudności w zakresie dowodu na okoliczność posiadania bądź nieposiadania dokumentów objętych wnioskiem o udzielenie dostępu należy zastosować per analogiam orzecznictwo odnoszące się do zarzutów dotyczących samego istnienia żądanych dokumentów.

140 W tym względzie z orzecznictwa wynika, że zgodnie z domniemaniem zgodności z prawem aktów wspólnotowych domniemywa się, że żądany dokument nie istnieje, jeśli dana instytucja złoży oświadczenie takiej treści. Chodzi jednak o domniemanie

zwykłe, które może zostać obalone dowolnymi środkami na podstawie spójnych i niebudzących wątpliwości poszlak [przywołany powyżej w pkt 131 wyrok w sprawie JT's Corporation przeciwko Komisji, pkt 58, oraz w pkt 109 wyrok w sprawie British American Tobacco (Investments) przeciwko Komisji, pkt 35].

141 Decyzja Rady nie zawiera wyraźnego oświadczenia o nieposiadaniu dokumentów pochodzących od komitetu walutowego, co znajduje wytłumaczenie w specyficzności niniejszego przypadku, a mianowicie w fakcie, że Rada odnalazła tylko jeden dokument odpowiadający wnioskowi o udzielenie dostępu i dlatego uzasadniła swą odpowiedź jedynie w odniesieniu do tego dokumentu. Nie zmienia to jednak faktu, że ostatecznie decyzja Rady pociąga za sobą twierdzenie, że nie istnieje żaden inny dokument odpowiadający wnioskowi o udzielenie dostępu, przez co zawiera wprawdzie dorozumianą, ale niewątpliwie obiektywną informację o nieposiadaniu takiego dokumentu.

142 W niniejszym stanie faktycznym należy jednak stwierdzić z całą stanowczością, że w swych pismach procesowych skarżący nie przedstawił spójnych i niebudzących wątpliwości poszlak świadczących o posiadaniu przez Radę dokumentów pochodzących od komitetu walutowego.

143 Należy w tej kwestii podkreślić, że:

— samo nieznoszące sprzeciwu twierdzenie o ukryciu prawdy przez Radę jest w sposób oczywisty pozbawione mocy dowodowej;

— twierdzenie, że Rada oświadczyła, iż zastosowała regułę autora, ale „uchyliła się od […] poinformowania, kto obecnie jest w posiadaniu sprawozdania komitetu walutowego" jest pozbawione znaczenia dla sprawy, skoro warto przypomnieć między innymi, że Rada twierdzi, iż zastosowała regułę autora w stosunku do sprawozdania komitetu prezesów;

— rozumowanie dedukcyjne przeprowadzone przez skarżącego, zgodnie z którym Rada przyznała się do posiadania sprawozdania komitetu walutowego w związku z oświadczeniem, że wszelkie dokumenty pochodzące od tego komitetu uznaje się za dokumenty Rady, w zakresie w jakim komitet rzeczywiście przygotowywał prace tej instytucji, pozostaje niewyjaśnione i niemożliwe do wyjaśnienia.

144 Co się tyczy wątpliwości skarżącego dotyczących okoliczności, w jakich sprawozdanie komitetu walutowego znalazło się w posiadaniu EBC, ten ostatni wyjaśnia, że sprawozdanie to przypadkiem znajdowało się wśród dokumentów komitetu prezesów, które zostały przesłane z Bâle do Frankfurtu przy okazji przeprowadzki EIW w październiku 1994 r. Ponieważ w ramach przygotowywania zebrania w Nyborgu we wrześniu 1987 r. ministrowie finansów zażądali sprawozdania komitetu walutowego — podobnie jak sprawozdania komitetu prezesów — jest prawdopodobne, że sekretariat komitetu prezesów otrzymał do wiadomości egzemplarz sprawozdania komitetu walutowego i że egzemplarz ten był przechowywany wraz z innymi dokumentami komitetu prezesów.

145 Należy stwierdzić, że skarżący nie dostarczył żadnych istotnych informacji pozwalających na podważenie oświadczeń EBC.

146 W tych okolicznościach nie można zarzucać Radzie jakiegokolwiek naruszenia decyzji 93/731, która przewiduje prawo dostępu jedynie do dokumentów będących w posiadaniu tej instytucji.

147 Z powyższych rozważań wynika, że spór między stronami na temat związania dokumentów wydanych przez komitet walutowy z Radą, przy uwzględnieniu składu i kompetencji tego komitetu, jest pozbawiony znaczenia dla sprawy.

148 Po drugie, dokumenty pochodzące od komitetu prezesów — zarówno w kwestii ich istnienia, jaki i miejsca ich przechowywania w EBC — nie stanowią przedmiotu sporu między stronami.

149 Dlatego też z tego samego powodu, o którym mowa w pkt 146 powyżej, nie można zarzucać Radzie jakiegokolwiek naruszenia decyzji 93/731 w zakresie dostępu do dokumentów wydanych przez komitet prezesów.

W przedmiocie naruszenia obowiązku uzasadnienia

150 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru przywołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu wyjaśnienia mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna nie tylko opierać się na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (wyrok Trybunału z dnia 6 marca 2003 r. w sprawie C-41/00 P Interporc przeciwko Komisji, Rec. str. I-2125, pkt 55; wyroki Sądu Pierwszej Instancji z dnia 19 lipca 1999 r. w sprawie T-188/97 Rothmans przeciwko Komisji, Rec. str. II-2463, pkt 36; z dnia 6 kwietnia 2000 r. w sprawie T-188/98 Kuijer przeciwko Radzie, Rec. str. II-1959, pkt 36 oraz przywołany w pkt 131 powyżej wyrok w sprawie JT'S Corporation przeciwko Komisji, pkt 63).

151 Poza konsekwencjami związanymi z zarzucanym Radzie oszustwem w zakresie uzasadnienia decyzji z dnia 30 lipca 1999 r., który to zarzut został już oddalony powyżej w pkt 124, skarżący podnosi, że twierdzenie Rady, iż podstawę tej decyzji stanowi „reguła autora" stanowi wykładnię tej decyzji a posteriori i nie może zostać uznane za jej uzasadnienie wymagane prawem.

152 Należy jednak zauważyć, że dyspozycja decyzji Rady w brzmieniu doręczonym skarżącemu w piśmie z dnia 2 sierpnia 1999 r. jest jednoznaczna i jasno wskazuje, że żądany dokument — a mianowicie sprawozdanie komitetu prezesów dotyczące wzmocnienia EIW, które zostało „opublikowane" w Nyborgu w dniu 8 września 1987 r. — został wydany przez prezesów banków centralnych i że skarżący powinien zwrócić się z wnioskiem bezpośrednio do prezesów banków centralnych lub do EBC.

153 Mimo błędnego użycia pojęcia „opublikowane" oraz braku wyraźnego wyrażenia „autor dokumentu" należy uznać, że uzasadnienie decyzji Rady z dnia 30 lipca 1999 r. spełnia wymogi art. 253 WE i art. 7 ust. 3 decyzji 93/731 w tym sensie, iż skarżący miał możliwość zapoznania się z przyczynami oddalenia jego wniosku o udzielenie dostępu i że Sąd także jest w stanie w pełni dokonać kontroli zgodności tej decyzji z prawem.

154 Na wszelki wypadek Sąd zauważa dodatkowo, że Rada twierdzi, iż mimo braku wyraźnego odwołania do art. 2 ust. 2 decyzji 93/731 w jej decyzji odmownej z dnia 30 lipca 1999 r., z dyspozycji tej decyzji wynika, że jej podstawę stanowi ustanowiona w powyższym przepisie reguła autora.

155 Należy jednak zauważyć, że decyzja Rady doręczona skarżącemu w piśmie z dnia 2 sierpnia 1999 r. zawiera przede wszystkim informację, iż wniosek potwierdzający o udzielenie dostępu został wpisany do rejestru sekretariatu generalnego zgodnie

z art. 7 ust. 1 decyzji 93/731, a następnie w końcowej części decyzji wzywa skarżącego do zwrócenia się do prezesów banków centralnych lub EBC „w trybie art. 2 ust. 2 decyzji".

156 Okazuje się zatem, że decyzja wprost powołuje się na art. 2 ust. 2, który nie może być niczym innym jak przepisem art. 2 ust. 2 decyzji 93/731 ustanawiającym regułę autora, na mocy której instytucja będąca w posiadaniu żądanego dokumentu może odmówić dostępu do niego i odesłać wnioskodawcę do autora dokumentu.

157 Ponieważ Rada nie posiada dokumentów, których autorem jest komitet prezesów, jej decyzja z dnia 30 lipca 1999 r. nie stanowi sensu stricto przejawu stosowania przewidzianej w art. 2 ust. 2 decyzji 93/731 reguły autora. Stwierdzenie to nie może jednak podważyć wniosku o nienaruszeniu przez Radę obowiązku uzasadnienia.

158 Warte jest wreszcie podkreślenia to, iż uzasadnienie decyzji Rady znajduje wyjaśnienie w szczególności niniejszego stanu faktycznego, a mianowicie w fakcie, że Rada odnalazła tylko jeden dokument odpowiadający wnioskowi o udzielenie dostępu i dlatego uzasadniła swą odpowiedź jedynie w odniesieniu do tego dokumentu.

159 Jak już wyjaśniłem, decyzja Rady zawiera dorozumiane twierdzenie o nieistnieniu innych dokumentów odpowiadających wnioskowi o udzielenie dostępu, które z prawnego punktu widzenia, z przyczyn wynikających ze skutecznej ochrony prawnej skarżącego, jest traktowane na równi z zaskarżalną odmową udzielenia dostępu.

160 W tych okolicznościach nie można zarzucać Radzie, że nie uzasadniła odmowy udzielenia dostępu do bliżej nieokreślonych dokumentów jedynie dlatego, że nie stwierdziła ona wprost, iż jej zdaniem poza sprawozdaniem komitetu prezesów nie istnieje żaden inny dokument odpowiadający wnioskowi o udzielenie dostępu.

161 Z powyższych rozważań wynika, że zarzut wywodzony z naruszenia obowiązku uzasadnienia podlega oddaleniu.

W przedmiocie naruszenia zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań

162 O ile sposób, w jaki Rada rozpatrzyła wniosek skarżącego nie może zostać uznany za oszustwo w stosunku do niego (zob. powyżej pkt 123), o tyle trzeba zweryfikować, czy takie podejście do wniosku nie stało się jednak przyczyną naruszenia zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań.

163 Należy w tym względzie przypomnieć, że wśród gwarancji przyznanych przez wspólnotowy porządek prawny w ramach postępowań administracyjnych znajduje się w szczególności zasada dobrej administracji, z którą łączy się spoczywający na właściwej instytucji obowiązek starannego i bezstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności danej sprawy (zob. wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-31/99 ABB Asea Brown Boveri przeciwko Komisji, Rec. str. II-1881, pkt 99 oraz przywołane tam orzecznictwo).

164 W niniejszym przypadku w swym pierwszym piśmie z dnia 11 maja 1999 r. Rada odpowiedziała skarżącemu, że nie odnalazła żądanego dokumentu, podczas gdy w piśmie z dnia 2 sierpnia 1999 r. powiadomiła go, że żądane porozumienie dotyczyło sprawozdania „opublikowanego" w Nyborgu w dniu 8 września 1987 r. przez komitet prezesów i że sama Rada nigdy nie była powołana do podjęcia żadnej decyzji w tej kwestii, stąd należało zwrócić się do prezesów banków centralnych lub do EBC.

165 Należy podkreślić, że:

— podstawą wniosku skarżącego była decyzja 93/731, której art. 1 stanowi, że „[s]połeczeństwo na dostęp do dokumentów Rady na warunkach przewidzianych w niniejszej decyzji" i że „[z]a dokument Rady uważa się wszelkie możliwe pisma zawierające dane, będące w posiadaniu tej instytucji";

— jeśli Rada nie posiada dokumentów odpowiadających wnioskowi o udzielenie dostępu, decyzja 93/731 nie nakłada na nią obowiązku poszukiwania i odnajdywania odpowiednich dokumentów celem udzielenia wnioskującemu o dostęp informacji;

— w niniejszej sprawie Rada mimo wszystko przeprowadziła poszukania i udało jej się zidentyfikować dokument będący przedmiotem wniosku — a mianowicie sprawozdanie komitetu prezesów — i skutecznie odesłała skarżącego do posiadającego ów dokument EBC.

166 Z odpowiedzi udzielonej przez Radę na pytanie Sądu wynika w tym względzie, że pozwana instytucja przekazała EBC wniosek potwierdzający skarżącego, wzywając

jednocześnie EBC do przesłania dokumentu zawierającego porozumienie zawarte w ramach komitetu prezesów banków centralnych w sprawie reform technicznych zmierzających do wzmocnienia EIW i zatwierdzone przez ministrów finansów państw członkowskich w trakcie ich nieformalnego spotkania w Nyborgu w dniu 12 września 1987 r. W odpowiedzi na jej wniosek Rada otrzymała komunikat prasowy z dnia 18 września 1987 r. wspominający jedynie sprawozdanie komitetu prezesów banków centralnych państw członkowskich, w którym brak było jakiejkolwiek wzmianki na temat sprawozdania komitetu walutowego.

167 Rada udowodniła również, że przeprowadziła poszukiwania wewnętrzne celem upewnienia się, że żaden dokument zawierający porozumienie Bâle-Nyborg nie został jej przesłany po wyżej wspomnianym nieformalnym spotkaniu ministrów finansów państw członkowskich.

168 Mając na względzie poprzedzające rozważania, należy oddalić zarzut wywodzony z naruszenia zasady dobrej administracji.

169 Jeśli chodzi o naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy przypomnieć, że prawo do powołania się na tę zasadę przysługuje każdej osobie, która znajduje się w sytuacji, z której wynika, że administracja wspólnotowa wzbudziła w niej zasadne nadzieje (wyroki Trybunału z dnia 11 marca 1987 r. w sprawie 265/85 Van den Bergh en Jurgens et Van Dijk Food Products przeciwko Komisji, Rec. str. 1155, pkt 44, oraz z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie C-152/88 Sofrimport przeciwko Komisji, Rec. str. I-2477, pkt 26). Nadto nic nie może wskazywać na naruszenie tej zasady w braku szczegółowych zapewnień ze strony administracji (zobacz wyrok Sądu z dnia 18 stycznia 2000 r. w sprawie T-290/97 Mehibas Dordtselaan przeciwko Komisji, Rec. str. II-15, pkt 59 oraz przywołane tam orzecznictwo).

170 W niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że skarżący nie przywołuje żadnej okoliczności, która świadczyłaby o tym, że Rada dostarczyła mu szczególnych zapewnień na temat rozpowszechniania dokumentów stanowiących porozumienie Bâle-Nyborg. W rzeczywistości wydaje się, że skarżący ograniczył się do abstrakcyjnego przywołania przedmiotowego zarzutu i nie wyjaśnił, na czym polega podnoszone naruszenie rozpatrywanej tu zasady.

171 Należy zatem oddalić zarzut wywodzony z naruszenia zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

172 Z całości powyższych rozważań wynika, że skarga wniesiona przez skarżącego w zakresie stwierdzenia nieważności decyzji Rady podlega oddaleniu.

2. *W przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji EBC*

a) W przedmiocie zarzutu niezgodności z prawem art. 1 decyzji 1999/284 i art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC

173 Choć skarżący nie mówi o tym wprost w swych pismach procesowych, to jednak wynika z nich — w tym w szczególności z analizy zarzutów wywodzonych z naruszenia podstawowej zasady przejrzystości i prawa dostępu do dokumentów oraz nadużycia władzy — że podnosi on zarzut niezgodności z prawem art. 1 decyzji 1999/284 i art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, przy czym w przypadku tego ostatniego przepisu zarzut ten ma podwójne podstawy.

174 Skarżący twierdzi z jednej strony, że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC narusza art. 12 ust. 3 statutu ESBC i jest pozbawiony podstawy prawnej, a z drugiej strony, że art. 1 decyzji 1999/284 oraz art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC stanowiące podstawę prawną decyzji EBC są sprzeczne z zasadą przejrzystości i prawa dostępu do dokumentów w znaczeniu uznanym przez orzecznictwo i przez art. 1 UE i 6 UE, jak również przez art. 110 ust. 2 WE i art. 255 ust. 1 WE.

W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 1 decyzji 1999/284 z prawem

175 Jeśli chodzi o zarzut niezgodności art. 1 decyzji 1999/284 z prawem, wymaga przypomnienia fakt, że po złożeniu pierwszego wniosku o udzielenie dostępu do porozumienia Bâle-Nyborg w trybie decyzji 1999/284 skarżący, zgodnie ze wskazówkami udzielonymi mu przez EBC, złożył nowy wniosek wyraźnie w trybie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC celem uzyskania skrócenia 30-letniego okresu poufności. Fakt, iż pismo skarżącego z dnia 27 lipca 1999 r. posługuje się błędnie pojęciem „wniosku potwierdzającego", jest pozbawiony znaczenia.

176 To ten drugi wniosek został oddalony przez radę prezesów w decyzji EBC na mocy art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego, nie zaś na podstawie decyzji 1999/284.

177 Dlatego też nawet gdyby założyć, że zarzut wywodzony z niezgodności art. 1 decyzji 1999/284 z prawem ze względu na naruszenie zasady przejrzystości i prawa dostępu do dokumentów może zostać uznany za dopuszczalny, podlega on oddaleniu jako bezskuteczny. Nawet bowiem gdyby założyć jego uwzględnienie, nie mógłby on stanowić podstawy podważenia ważności decyzji EBC.

W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem

— W przedmiocie dopuszczalności zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem

178 EBC twierdzi, że argumenty przedstawione przez skarżącego w replice dotyczące uprawnień EBC w zakresie regulowania dostępu do archiwów komitetu prezesów i wady podstawy prawnej art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC wprowadzają nowy zarzut, którego podnoszenie w toku postępowania przed sądem w danej instancji jest zabronione na mocy art. 48 § 2 regulaminu Sądu Pierwszej Instancji.

179 Z przepisu art. 44 § 1 lit. c) w związku z art. 48 § 2 regulaminu procedury wynika, że skarga wszczynająca postępowanie sądowe powinna określać w szczególności przedmiot sporu oraz zawierać zwięzłe przedstawienie stawianych zarzutów oraz że nie można podnosić nowych zarzutów w toku postępowania, chyba że ich podstawą są okoliczności prawne i faktyczne ujawnione dopiero w toku postępowania. Jednakże zarzut stanowiący rozszerzenie zarzutu podniesionego uprzednio, bezpośrednio lub pośrednio, w skardze wszczynającej postępowanie sądowe, który jest z nim ściśle związany, powinien zostać uznany za dopuszczalny (wyroki Sądu z dnia 20 września 1990 r. w sprawie T-37/89 Hanning przeciwko Parlamentowi, Rec. str. II-463, pkt 38, oraz z dnia 17 lipca 1998 r. w sprawie T-118/96 Thai Bicycle przeciwko Radzie, Rec. str. II-2991, pkt 142).

180 Wiadomo, że skarżący w swej skardze podważał legalność art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC. Co więcej, skarżący twierdził, że o ile decyzja 1999/284 zawierała odniesienie do archiwów EBC i EIW, o tyle „zapominała" ona całkowicie o archiwach komitetu prezesów rządzonych przez art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, choć archiwa te są starsze. Przepis ten zabrania zdaniem skarżącego dostępu do bardzo szerokich kategorii dokumentów, sprowadzając się do pozbawienia go prawa

dostępu do dokumentów i do naruszenia podstawowej zasady przejrzystości w rozumieniu uznanym przez art. 1 UE i 6 UE, art. 110 ust. 2 WE i art. 255 ust. 1 WE oraz przez orzecznictwo.

181 W odpowiedzi na zarzut wywodzony z niezgodności art. 23 ust. 3 jego regulaminu wewnętrznego z prawem EBC twierdzi, że status i specyficzny charakter dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów wyjaśniają i uzasadniają ich wyłączenie z zakresu stosowania decyzji 1999/284 oraz przyjęcie, w sposób całkowicie zgodny z prawem, szczególnego reżimu prawnego określonego w cytowanym art. 23. Na poparcie tego twierdzenia EBC podnosi okoliczność, że archiwa komitetu prezesów zawierają dokumenty sporządzone zarówno przez komitet prezesów, komitet zastępców członków, podkomitety, grupy ekspertów, jak i przez komitet walutowy, przy czym wszyscy oni są osobami trzecimi w stosunku do EBC.

182 To w tych okolicznościach skarżący stwierdził w swej replice, że EBC przekroczył zakres swych kompetencji, regulując kwestie dostępu do archiwów komitetu prezesów w swym regulaminie wewnętrznym, a tym samym naruszając art. 12 ust. 3 statutu ESBC, który nie upoważniał go do stanowienia w „sprawach osób trzecich".

183 Okazuje się zatem, że zarzut wywodzony z niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu naruszenia art. 12 ust. 3 statutu ESBC stanowi rozszerzenie zarzutu wywodzonego z niezgodności tego samego przepisu z prawem z powodu naruszenia zasady przejrzystości i prawa dostępu do dokumentów, który został wprost podniesiony w skardze wszczynającej postępowanie sądowe i jest z nim ściśle związany.

— W przedmiocie zarzutu wywodzonego z niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem ze względu na naruszenie art. 12 ust. 3 statutu ESBC

184 Należy przede wszystkim przypomnieć kontekst, w jakim został przyjęty art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC.

185 Akt końcowy traktatu o Unii Europejskiej, podpisany w Maastricht w dniu 7 lutego 1992 r., zawierał deklarację nr 17, która stanowi, co następuje:

„Konferencja uważa, że przejrzystość procesu decyzyjnego wzmacnia demokratyczny charakter instytucji i zaufanie publiczne do administracji. W związku z powyższym Konferencja zaleca Komisji, aby przedłożyła Radzie, najpóźniej w 1993 roku, sprawozdanie w sprawie środków podjętych w celu poprawy dostępu publicznego do informacji, którymi dysponują instytucje".

186 Na zakończenie szczytu Rady Europejskiej w Birmingham, w dniu 16 października 1992 r., głowy państw lub szefowie rządów złożyli deklarację zatytułowaną „Wspólnota bliska swym obywatelom", w której podkreślili oni konieczność doprowadzenia do większej otwartości Wspólnoty. To zobowiązanie zostało potwierdzone w trakcie szczytu Rady Europejskiej w Edynburgu z dnia 12 grudnia 1992 r.

187 W dniu 5 maja 1993 r. Komisja wystosowała do Rady, Parlamentu i Komitetu Ekonomiczno-Społecznego komunikat 93/C 156/05 dotyczący dostępu społeczeństwa do dokumentów instytucji. Zawierał on wyniki badań porównawczych na temat dostępu społeczeństwa do dokumentów w poszczególnych państwach członkowskich i w niektórych państwach trzecich oraz wniosek, iż wydaje się pożądane opracowanie lepszego dostępu do dokumentów na poziomie wspólnotowym.

188 W dniu 2 czerwca 1993 r. komisja wydała komunikat 93/C 166/04 w sprawie przejrzystości we Wspólnocie, w którym zostały przedstawione podstawowe zasady rządzące dostępem do dokumentów.

189 Podczas szczytu Rady Europejskiej w Kopenhadze w dniu 22 czerwca 1993 r. Rada i Komisja zostały wezwane do „kontynuowania ich prac w oparciu o zasadę, że obywatele powinni mieć dostęp do jak najpełniejszych informacji".

190 W dniu 6 grudnia 1993 r. Rada i Komisja przyjęły kodeks postępowania mający na celu określenie zasad dostępu do będących w ich posiadaniu dokumentów, postanawiając jednocześnie, że każda z tych instytucji wcieli te zasady w życie przed dniem 1 stycznia 1994 r. na mocy szczególnych przepisów wykonawczych.

191 Aby zagwarantować wcielenie tego zobowiązania w życie, Rada w dniu 20 grudnia 1993 r. przyjęła decyzję 93/731, zaś Komisja w dniu 8 lutego 1994 r. przyjęła decyzję 94/90/EWWiS, WE, Euratom, w sprawie dostępu społeczeństwa do dokumentów Komisji (Dz.U. L 46, str. 58).

192 W dniu 1 stycznia 1994 r. rozpoczął się drugi etap UGW, charakteryzujący się ustanowieniem EIW i rozwiązaniem komitetu prezesów. W dniu 3 czerwca 1997 r. EIW przyjął decyzję nr 9/97 dotyczącą dostępu społeczeństwa do jego dokumentów administracyjnych (Dz.U. 1998, L 90, str. 43), czyli wszelkich dokumentów pisanych bez względu na ich nośnik, zawierających istniejące dane dotyczące organizacji i funkcjonowania EIW.

193 Powołanie EBC w dniu 1 czerwca 1998 r. położyło kres misji EIW, który został zlikwidowany z chwilą powstania EBC zgodnie z art. 123 WE.

194 To w tym kontekście, w trybie art. 12 ust. 3 statutu ESBC, EBC przyjął w dniu 7 lipca 1998 r. swój regulamin wewnętrzny, którego przygotowanie doprowadziło w krótkim czasie do przyjęcia w dniu 3 listopada 1998 r. decyzji 1999/284.

195 Mając na względzie podważane przez skarżącego twierdzenie EBC, że jest on osobą trzecią w stosunku do autorów dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów, co jego zdaniem tłumaczy szczególny reżim prawny dostępu do tych dokumentów określony w art. 23 ust. 3 jego regulaminu wewnętrznego, skarżący twierdzi, że EBC przekroczył zakres swych kompetencji, regulując dostęp do archiwów komitetu prezesów w swym regulaminie wewnętrznym z naruszeniem art. 12 ust. 3 statutu ESBC, który nie upoważnia do stanowienia „w sprawach osób trzecich".

196 Artykuł 12 ust. 3 statutu ESBC stanowi, że „rada prezesów przyjmuje regulamin wewnętrzny, który określa wewnętrzną organizację EBC i jego organów decyzyjnych".

197 We wspomnianym w pkt 72 powyżej wyroku w sprawie Niderlandy przeciwko Radzie, pkt 37, Trybunał wyjaśnił, że należy przyznać, iż prawodawca wspólnotowy nie przyjął ogólnego aktu prawnego w sprawie prawa dostępu do dokumentów będących w posiadaniu instytucji wspólnotowych, albowiem to one same muszą przyjąć środki w przedmiocie rozpatrywania takich wniosków na mocy ich uprawnień z zakresu organizacji wewnętrznej, które upoważniają je do podejmowania odpowiednich środków celem zapewnienia ich wewnętrznego funkcjonowania w interesie dobrej administracji.

198 W niniejszym przypadku, ponieważ ani w momencie przyjmowania regulaminu wewnętrznego, ani w momencie jego zmiany w dniu 22 kwietnia 1999 r. nie istniały żadne uregulowania ogólne dotyczące prawa dostępu społeczeństwa do dokumentów będących w posiadaniu instytucji lub organów wspólnotowych, EBC był upoważniony do przyjęcia w ramach swego regulaminu wewnętrznego środków mających na celu sprostanie wnioskom o udzielenie dostępu do dokumentów, które już wtedy znajdowały się w jego posiadaniu, bez względu na to, czy były one wydane przez niego samego, czy też nie, oraz bez względu na pochodzenie lub autora tych dokumentów.

199 Fakt, iż EBC ustalił w swym regulaminie wewnętrznym szczególne zasady dostępu do dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów z powodu podnoszonego statusu EBC jako osoby trzeciej wobec autorów tych dokumentów nie mógł zatem spowodować naruszenia art. 12 ust. 3 statutu ESBC. Innymi słowy, nawet gdyby założyć, że EBC może rzeczywiście zostać uznany za osobę trzecią w stosunku do autorów dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów, nie zmienia to faktu, iż nie działał on z naruszeniem art. 12 ust. 3 statutu ESBC poprzez to, iż określił on szczególny reżim prawny dostępu do tych dokumentów w swym regulaminie wewnętrznym.

200 Nadto należy zauważyć, że w decyzji 93/731 i w decyzji 94/90 Rada i Komisja uregulowały dostęp do dokumentów pozostających w ich posiadaniu, w tym także dokumentów wydanych przez inne podmioty, przewidując wszakże, że wnioski o udzielenie dostępu do tych ostatnich dokumentów powinny być adresowane bezpośrednio do ich autorów, co odpowiada tzw. regule autora.

201 W tych okolicznościach zarzut, iż art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC został przyjęty z naruszeniem art. 12 ust. 3 statutu ESBC podlega oddaleniu.

202 Pomocniczo wypada podkreślić, że EBC wyciąga ze swego statusu jakoby osoby trzeciej wobec autorów dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów wniosek, z którym nie można się zgodzić.

203 EBC wywodzi z owego statusu, że zarządza on dokumentami komitetu prezesów jako sekretariat krajowych banków centralnych, które są rzekomo autorami tych dokumentów i do których skarżący powinien był skierować swój wniosek o udzielenie mu dostępu. Te twierdzenia nie są spójne z treścią art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC oraz decyzji przyjętej przez radę prezesów w odpowiedzi na wniosek skarżącego.

204 Nie ulega bowiem wątpliwości, że w art. 23 ust. 3 swego regulaminu wewnętrznego EBC ustanowił szczególny reżim prawny rządzący dostępem do dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów, którego wykonanie zostało powierzone radzie prezesów, bez wzmianki o stosowaniu reguły autora. W tym charakterze rada prezesów wypowiedziała się w istocie co do zasadności wniosku skarżącego dotyczącego skrócenia okresu poufności, nie odsyłając zainteresowanego do krajowych banków centralnych.

205 Tak czy inaczej ten argument EBC, który jest sprzeczny ze stosowanymi przepisami i przyjętą w tej sprawie decyzją, nie ma wpływu na rozstrzygnięcie niniejszego sporu i nie może podważyć wniosku przedstawionego w pkt 201 powyżej.

— W przedmiocie zarzutu wywodzonego z niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu naruszenia prawa dostępu do dokumentów i podstawowej zasady przejrzystości

206 Skarżący twierdzi w pierwszym rzędzie, że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC pozbawia wszelkiej skuteczności art. 1 UE i 6 UE oraz art. 110 ust. 2 WE i art. 255 ust. 1 WE, które stanowią podstawy jego prawa dostępu do dokumentów EBC.

207 Z prostej lektury cytowanych postanowień wynika jednak, że owo twierdzenie skarżącego jest zupełnie pozbawione zasadności.

208 Należy przypomnieć, że mocą traktatu z Amsterdamu, który wszedł w życie z dniem 1 maja 1999 r., państwa członkowskie wprowadziły do traktatu WE nowe postanowienie dotyczące dostępu do dokumentów, a mianowicie art. 255 WE. Postanowienie to brzmi jak następuje:

„1. Każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w państwie członkowskim ma prawo dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji, z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych zgodnie z ustępami 2 i 3.

2. Zasady ogólne i ograniczenia, które z uwagi na interes publiczny lub prywatny regulują korzystanie z tego prawa dostępu do dokumentów, są określane przez Radę, stanowiącą zgodnie z procedurą określoną w artykule 251, w ciągu dwóch lat od wejścia w życie traktatu z Amsterdamu.

3. Każda instytucja wskazana powyżej opracowuje w swoim regulaminie wewnętrznym przepisy szczególne dotyczące dostępu do jej dokumentów".

209 Z samej treści art. 255 WE wynika, że odnosi się on wyłącznie do prawa dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Nadto w myśl samego art. 110 ust. 2 akapit czwarty WE „[a]rtykuły 253, 254 i 256 stosują się do rozporządzeń i decyzji przyjętych przez EBC".

210 Okazuje się zatem, że skarżący wywiódł swe argumenty dotyczące prawa dostępu do dokumentów EBC z błędnej wersji art. 110 ust. 2 akapit czwarty WE, zgodnie z którą „[a]rtykuły od 253 do 256 stosują się do rozporządzeń i decyzji przyjętych przez EBC".

211 Ten błąd merytoryczny, który mógł się pojawić w niektórych nieoficjalnych skonsolidowanych wersjach traktatu WE, wynika najprawdopodobniej z błędnego zastosowania art. 12 ust. 2 traktatu z Amsterdamu, zgodnie z którym wzajemne odesłania do artykułów w traktacie WE zostają dostosowane do nowej numeracji przewidzianej w ust. 1 tego artykułu.

212 Z traktatu z Amsterdamu wynika jasno, że traktat ten nie wprowadził zmian do art. 108a traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 110 WE), który brzmiał jak następuje: „[a]rtykuły 190, 191 i 192 stosują się do rozporządzeń i decyzji przyjętych przez EBC". Traktat z Amsterdamu nie dodał zatem do tego wykazu nowego art. 191a traktatu WE (obecnie, po zmianie, art. 255 WE) dotyczącego prawa dostępu do dokumentów. W tych okolicznościach wzajemne odesłanie do art. 110 WE oznacza na mocy art. 12 ust. 2 traktatu z Amsterdamu „artykuły 253, 254 i 256".

213 Bezsporne jest, że wyżej wspomniany błąd merytoryczny został naprawiony oficjalnie na mocy porozumienia wszystkich państw członkowskich i że od dnia sporządzenia protokołu sprostowania traktatu z Amsterdamu podpisanego w Rzymie w dniu 16 marca 1999 r. nie ma już wątpliwości, że art. 255 ust. 1 WE nie stosuje się do EBC.

214 W tych okolicznościach fragmenty rozważań skarżącego poświęconych rzekomemu bezpośredniemu skutkowi art. 255 WE są pozbawione jakiegokolwiek znaczenia dla sprawy, tym bardziej że, przypomnijmy, Sąd wyraźnie wyjaśnił, że postanowienia tego nie stosuje się bezpośrednio, albowiem nie jest ono bezwarunkowe, i że jego wdrożenie zależy do przyjęcia dalszych środków (wyrok Sądu z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie T-191/99 Petrie i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-3677, pkt 35).

215 Ponadto sugerowane przez skarżącego rozpatrywanie art. 255 WE „w świetle art. 1 UE i 6 UE" nie może podważyć stwierdzenia niemożności stosowania art. 255 WE do EBC.

216 Wypada dodać, że art. 1 akapit drugi UE, zgodnie z którym „[n]iniejszy traktat wyznacza nowy etap w procesie tworzenia coraz ściślejszego związku między narodami Europy, w którym decyzje podejmowane są z możliwie najwyższym poszanowaniem zasady otwartości i jak najbliżej obywateli", jest pozbawiony bezpośredniego skutku, albowiem nie można uznać tego postanowienia za „jasne" w rozumieniu wyroku Trybunału z dnia 5 lutego 1963 r. w sprawie 26/62 Van Gend en Loos, Rec. str. 1 (przywołany powyżej w pkt 214 wyrok w sprawie Petrie i in. przeciwko Komisji, pkt 35).

217 Co się tyczy art. 6 UE, należy przypomnieć, że traktat z Maastricht wprowadził do tekstów traktatów zasadę zobowiązania Unii do przestrzegania podstawowych praw. Artykuł 6 UE ma na celu zagwarantować te prawa „jako zasady ogólne prawa wspólnotowego".

218 Skarżący twierdzi właśnie, że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC jest bezpośrednio sprzeczny z orzecznictwem Sądu i Trybunału, które uznało istnienie podstawowej zasady przejrzystości (przywołany powyżej w pkt 150 wyrok w sprawie Rothmans przeciwko Komisji, pkt 55), zasady prawa do informacji oraz prawa dostępu do dokumentów jako nieodłącznego elementu zasady demokratycznej (wyrok Sądu z dnia 19 lipca 1999 r. w sprawie T-14/98 Hautala przeciwko Radzie, Rec. str. II-2489, pkt 82 i 87).

219 EBC zaprzecza istnieniu w prawie wspólnotowym podstawowej zasady prawnej ustanawiającej ogólne prawo dostępu do jego dokumentów i do dokumentów instytucji wspólnotowych. Choć argumenty opierające się na tej zasadzie wielokrotnie już były przedstawiane sądom wspólnotowym, żaden z nich nie uznał za konieczne ich rozpatrzenia.

220 Należy w tym względzie stwierdzić, że w wyroku z dnia 6 grudnia 2001 r. w sprawie C-353/99 P Rada przeciwko Hautali, Rec. str. I-9565, Trybunał powołał się na swój wyrok w sprawie Niderlandy przeciwko Radzie, przywołany powyżej w pkt 72, w którym uwypuklił on znaczenie prawa dostępu społeczeństwa do dokumentów będących w posiadaniu władz publicznych i przypomniał, że deklaracja nr 17 wiąże owo prawo z „demokratycznym charakterem instytucji". Trybunał stwierdził następnie, że Sąd słusznie i zasadnie orzekł, iż wykładni art. 4 ust. 1 decyzji 93/731 należało dokonywać w ten sposób, że Rada miała obowiązek zbadania, czy należało udzielić częściowego dostępu do danych nieobjętych wyjątkami, przez co stwierdził nieważność spornej decyzji, „bez konieczności rozpatrywania, czy — jak twierdzili Rada i rząd hiszpański — Sąd niesłusznie oparł się na istnieniu zasady prawa do informacji" (ww. wyrok w sprawie Rada przeciwko Hautali, pkt 31).

221 Tak czy inaczej, nawet gdyby założyć, że prawo dostępu do dokumentów będących w posiadaniu wspólnotowych organów publicznych — w tym EBC — może zostać uznane za prawo podstawowe chronione przez wspólnotowy porządek prawny jako ogólna zasada prawa, zarzut niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu naruszenia tej zasady nie może zostać uwzględniony.

222 Należy przypomnieć, że praw podstawowych nie należy pojmować jako „absolutnych prerogatyw" i że jest „zgodne z prawem zastrzeżenie w stosunku do tych praw stosowania pewnych ograniczeń uzasadnionych stawianymi sobie przez Wspólnotę celami interesu ogólnego, jeśli nie narusza się treści tych praw" (wyrok Trybunału z dnia 14 maja 1974 r. w sprawie 4/73 Nold przeciwko Komisji, Rec. str. 491, pkt 14).

223 Gdy chodzi o prawo dostępu do dokumentów, względy związane z ochroną interesu publicznego lub interesu prywatnego mogą legalnie ograniczyć to prawo.

224 Należy zatem stwierdzić, że wspomniany kodeks postępowania stanowi, iż dostępu do dokumentu nie można udzielić w przypadkach, gdy jego rozpowszechnienie mogłoby stanowić zagrożenie dla ochrony interesu publicznego rozpatrywanego przez pryzmat „stabilności walutowej".

225 Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145, str. 43), obowiązujące od dnia 3 grudnia 2001 r., którego celem jest nadanie jak najszerszych skutków prawu dostępu społeczeństwa do dokumentów, ale również zdefiniowanie jego ograniczeń zgodnie z art. 255 ust. 2 WE, określa pewne rodzaje interesu publicznego i prywatnego, które są objęte gwarancją dzięki systemowi wyjątków od prawa dostępu.

226 Artykuł 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1049/2001 stanowi między innymi, że instytucje odmawiają dostępu do dokumentu, w przypadku gdy jego ujawnienie naruszyłoby ochronę interesu publicznego w odniesieniu do „finansowej, monetarnej czy ekonomicznej polityki Wspólnoty lub państwa członkowskiego".

227 Ponadto wyjątki od prawa dostępu do dokumentów przewidziane w art. 4 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1049/2001 mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Wynika z tego, że instytucje mają obowiązek odmówić udzielenia dostępu do dokumentów objętych tymi wyjątkami, jeśli udowodnione zostały przewidziane w nich przesłanki (zob. per analogiam wyroki Sądu z dnia 5 marca 1997 r. w sprawie T-105/95 WWF UK przeciwko Komisji, Rec. str. II-313, pkt 58, oraz z dnia 13 września 2000 r. w sprawie T-20/99 Denkavit Nederland przeciwko Komisji, Rec. str. II-3011, pkt 39), przy czym w przeciwieństwie do wyjątków przewidzianych w art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia 1049/2001, w tekście tego przepisu nie przewiduje się żadnego ważenia interesów pod kątem ustalenia, czy przemawia za tym „interes publiczny".

228 Wymaga również podkreślenia fakt, że art. 10 ust. 4 statutu ESBC stanowi wprost, że zebrania rady prezesów są poufne oraz fakt, że art. 110 WE w związku z art. 255 WE

stanowią o wykluczeniu EBC z zakresu stosowania tego ostatniego postanowienia, a tym samym o istnieniu szczególnego traktowania EBC w stosunku do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji w zakresie dostępu do dokumentów.

229 Te szczególne postanowienia są związane z misjami powierzonymi EBC przez traktat WE, którego autorzy wyraźnie pragnęli, aby był on w stanie wykonywać te misje w sposób niezależny (zob. podobnie wyrok Trybunału z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie C-11/00 Komisja przeciwko EBC, Rec. str. I-7147, pkt 130).

230 Należy przypomnieć, że ESBC jest złożony z EBC i krajowych banków centralnych i że jest on kierowany przez organy decyzyjne EBC, którymi są rada prezesów i zarząd. Zgodnie z art. 105 WE podstawowe zadania ESBC polegają na definiowaniu i urzeczywistnianiu polityki pieniężnej Wspólnoty, przeprowadzaniu operacji walutowych, utrzymywaniu oficjalnych rezerw walutowych państw członkowskich i zarządzaniu nimi oraz popieraniu należytego funkcjonowania systemów płatniczych, podczas gdy głównym celem jest utrzymanie stabilności cen. EBC uchwala rozporządzenia w zakresie niezbędnym do wykonania zadań ESBC (art. 110 WE).

231 Widać stąd, że ochrona interesu publicznego związanego z polityką walutową we Wspólnocie stanowi uzasadniony powód ograniczenia prawa dostępu do dokumentów znajdujących się w posiadaniu wspólnotowych organów publicznych, pojmowanego jako podstawowe prawo.

232 W niniejszym przypadku skarżący podważa legalność art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, który przewiduje między innymi 30-letni okres poufności dla

dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów. Jak wyjaśnił w swych pismach procesowych EBC, jego archiwa zawierają dokumenty sporządzone zarówno przez komitet prezesów, komitet zastępców członków, podkomitety, grupy ekspertów, jak i przez komitet walutowy.

233 Nie ulega wątpliwości, że zarówno działalność komitetu prezesów, jak i komitetu walutowego, dotyczyła właśnie polityki walutowej Wspólnoty.

234 Komitet walutowy ma swe podstawy w dawnym art. 105 ust. 2 traktatu EWG, który stanowił, że „[w] celu wspierania koordynacji polityk państw członkowskich w sprawach pieniężnych w pełnym zakresie niezbędnym do funkcjonowania rynku wewnętrznego ustanawia się komitet walutowy o charakterze doradczym".

235 Zadaniem tego komitetu, składającego się z członków wyznaczonych przez państwa członkowskie i Komisję, było właśnie śledzenie sytuacji pieniężnej i finansowej państw członkowskich i Wspólnoty, jak również ogólnego systemu płatności państw członkowskich, regularne składanie Radzie i Komisji sprawozdań na ten temat oraz wydawanie opinii dla tych instytucji.

236 W dniu 8 maja 1964 r. Rada przyjęła decyzję nr 64/300 w sprawie współpracy między bankami centralnymi państw członkowskich Europejskiej Wspólnot Gospodarczej i utworzyła komitet prezesów składający się z prezesów banków centralnych państw członkowskich, zaś Komisja została wezwana do wyznaczenia swego przedstawiciela w osobie jednego z jej członków do udziału w sesjach tego komitetu.

237 Zadaniem komitetu prezesów było między innymi przeprowadzanie „konsultacji dotyczących zasad ogólnych i ogólnych wytycznych polityki banków centralnych, w szczególności w dziedzinie kredytów, rynku pieniężnego i rynku walutowego" oraz „wymiany informacji na temat głównych środków należących do właściwości banków centralnych i badanie tych środków". Zadania komitetu prezesów zostały rozszerzone mocą decyzji 90/142, stanowiącej, że komitet może wydawać opinie dla poszczególnych rządów i Rady „na temat polityk zdolnych do wywierania wpływu na wewnętrzną i zewnętrzną sytuację walutową we Wspólnocie, w tym w szczególności na funkcjonowanie [EIW]".

238 Należy stwierdzić, że art. 12 ust. 2 regulaminu wewnętrznego komitetu prezesów stanowił, iż „w braku odmiennej decyzji wszystkie dokumenty wydane przez ten komitet są poufne".

239 Komitet walutowy i komitet prezesów zakończyły działanie odpowiednio z dniem 1 stycznia 1999 r. i 1 stycznia 1994 r. i zostały zastąpione przez komitet ekonomiczno-finansowy i przez EIW. Dokumenty wydane przez te dwa pierwsze organy, w których posiadanie wszedł EBC wskutek likwidacji EIW, zostały pogrupowane w ramach zbiorów archiwów na kategorie ze względu na ich pochodzenie i charakter.

240 Jak wspomina się w motywie drugim rozporządzenia Rady (EWG, Euratom) nr 354/83 z dnia 1 lutego 1983 r. dotyczącego udostępnienia do wglądu publicznego historycznych materiałów archiwalnych Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz.U. L 43, str. 1), zmienionego przez rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1700/2003 z dnia 22 września 2003 r. (Dz.U. L 243, str. 1), „ogólnie przyjętą praktyką państw członkowskich oraz organizacji międzynarodowych jest udostępnianie do wglądu publicznego materiałów archiwalnych po upływie pewnego okresu […]".

241 W niniejszej sprawie skarżący ocenia jako przesadny okres poufności wynoszący 30 lat, w szczególności dlatego że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC nie określa w sposób precyzyjny początku biegu tego terminu przez co skarżący uważa, że przepis ten „sprowadza się do pozbawienia go prawa dostępu do dokumentów".

242 Ważne jest jednak podkreślenie po pierwsze, że wspomniany okres 30 lat odpowiada dokładnie temu, który jest przewidziany w art. 1 rozporządzenia nr 354/83, którego upływ pozwala co do zasady każdemu, kto o to wniesie, na uzyskanie dostępu do historycznych materiałów archiwalnych instytucji Wspólnot.

243 W ramach zasad dotyczących jego archiwów (zasad przyjętych w dniu 7 października 2005 r. przez komitet dyrekcji banku) (Dz.U. 2005, C 289, str. 12) także Europejski Bank Inwestycyjny ustanowił okres 30 lat przed udostępnieniem do wglądu publicznego swych archiwów historycznych.

244 Nadto art. 4 ust. 7 rozporządzenia nr 1049/2001 stanowi, że wyjątki od prawa dostępu do dokumentów, o których mowa w ust. 1–3 tego artykułu, mogą być stosowane co najwyżej przez okres 30 lat. Jednakże wyjątki związane z ochroną życia prywatnego [art. 4 ust. 1 lit. b)] lub interesów gospodarczych (art. 4 ust. 2 tiret pierwsze), jak również przepisy szczególne dotyczące dokumentów niejawnych (sensytywnych) mogą być stosowane po upływie tego okresu, jeśli zachodzi taka potrzeba.

245 Nadto o ile nie ulega wątpliwości, że art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC nie zawiera określenia początku biegu terminu 30 lat, o tyle to zwykłe pominięcie nie może samo w sobie prowadzić do niezgodności z prawem przepisu podważanego przez skarżącego.

246 Mając na względzie szczególny charakter spornych archiwów, które obejmują między innymi działalność podmiotu powołanego do życia w 1964 r., który został rozwiązany dopiero z dniem 1 stycznia 1994 r., jak również opisaną powyżej utrwaloną praktykę, należy uznać, że początkiem biegu 30-letniego okresu poufności, przewidzianego w regulaminie wewnętrznym EBC przyjętym w 1998 r., był wprawdzie w sposób dorozumiany, ale jednak niechybnie, dzień sporządzenia dokumentów. Tę zresztą datę przyjęło rozporządzenie nr 354/83 jako początek biegu przewidzianego w nim 30-letniego okresu poufności.

247 Po drugie, należy stwierdzić, że z art. 23 ust. 3 zdanie drugie regulaminu wewnętrznego EBC wynika, iż zasada poufności nie ma charakteru bezwzględnego.

248 Wspomniany przepis przyznaje społeczeństwu prawo do złożenia wniosku o skrócenie okresu poufności, skoro — przypomnijmy — nic nie stoi na przeszkodzie temu, aby przepisy dotyczące wewnętrznej organizacji prac danej instytucji wywoływały skutki prawne wobec osób trzecich (przywołany powyżej w pkt 72 wyrok w sprawie Niderlandy przeciwko Komisji, pkt 38). Na mocy art. 23 ust. 3 zdanie drugie regulaminu wewnętrznego EBC, który ma zastosowanie ogólne, każdy może zatem wnioskować o udzielenie mu dostępu do wszelkiego rodzaju dokumentów przechowywanych w archiwach komitetu prezesów jeszcze nawet przed upływem okresu 30 lat.

249 Wbrew twierdzeniom skarżącego na temat braku ochrony prawnej, decyzja rady prezesów oddalająca wniosek o skrócenie okresu poufności podlega — jak w tym przypadku — kontroli sądu w myśl prawa do skutecznej ochrony sądowej. Sąd ma przy tej okazji za zadanie zbadać, czy rada prezesów właściwie skorzystała z uprawnień, które zostały jej przyznane na mocy art. 23 ust. 3 zdanie drugie regulaminu wewnętrznego EBC.

250 Z całości powyższych rozważań wynika, że zarzut niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem wywodzony z rzekomego naruszenia „prawa dostępu skarżącego do dokumentów EBC i podstawowej zasady przejrzystości" podlega oddaleniu.

— W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu nadużycia władzy

251 W uzasadnieniu żądania stwierdzenia nieważności skarżący twierdzi, że EBC dopuścił się nadużycia władzy charakteryzującego się zarówno elementami obiektywnymi, jak i subiektywnymi.

252 W kwestii elementów obiektywnych skarżący twierdzi, że EBC, który cieszy bardzo dużą niezależnością, pochopnie przyjął art. 23 ust. 3 swego regulaminu wewnętrznego, nie uwzględniając przy tym orzecznictwa i obowiązków konstytucyjnych wynikających z traktatu podpisanego w dniu 2 października 1997 r. w Amsterdamie, który zobowiązuje go do ustanowienia w szczególnym rozporządzeniu prawa dostępu do dokumentów. Jedynym cele EBC było zdaniem skarżącego „zniesienie demokratycznego prawa".

253 W zakresie w jakim zarzut ten można pojmować jako zarzut uzupełniający mający na celu wykazanie niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem ze względu na to, iż przy jego przyjmowaniu dopuszczono się nadużycia władzy, podlega on oddaleniu.

254 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem akt stanowi nadużycie władzy jedynie wtedy, gdy na podstawie obiektywnych, istotnych i spójnych przesłanek wydaje się, że został on wydany wyłącznie lub przede wszystkim w celu osiągnięcia innych celów niż

wskazane albo w celu obejścia szczególnej procedury przewidzianej w traktacie dla danego przypadku (wyroki Trybunału z dnia 21 lutego 1984 r. w sprawach połączonych 140/82, 146/82, 221/82 i 226/82, Walzstahl-Vereinigung i Thyssen, Rec. str. 951, pkt 27; z dnia 21 czerwca 1984 r. w sprawie 69/83 Lux przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. str. 2447, pkt 30, oraz z dnia 13 listopada 1990 r. w sprawie C-331/88 Fedesa i in., Rec. str. I-4023, pkt 24; wyrok Sądu z dnia 6 kwietnia 1995 r. w sprawie T-143/89 Ferriere Nord przeciwko Komisji, Rec. str. II-917, pkt 68).

255 W niniejszej sprawie wystarczy stwierdzić, że rozumowanie skarżącego opiera się na błędnym założeniu, albowiem postanowienia traktatu w Amsterdamie, w tym art. 255 WE, nie przewidują prawa dostępu społeczeństwa do dokumentów EBC. Co więcej, orzecznictwo z zakresu dostępu do dokumentów, na które powołuje się skarżący, nie dotyczy EBC.

256 Samo twierdzenie, że EBC działał w celu „zniesienia demokratycznego prawa", stanowi czysto intelektualną spekulację, nie zaś konkretną i obiektywną oznakę nadużycia władzy.

257 Z powyższych rozważań wynika, że podniesiony przez skarżącego zarzut niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem podlega oddaleniu.

b) W przedmiocie naruszenia obowiązku uzasadnienia

258 Skarżący twierdzi, że decyzja EBC stanowiąca odpowiedź na jego wniosek o skrócenie okresu poufności celem uzyskania dostępu do porozumienia Bâle-Nyborg nie zawiera żadnego uzasadnienia i narusza art. 253 WE, czemu z kolei wprost zaprzecza EBC.

259 W swych pismach procesowych EBC podniósł początkowo, że mając na względzie ogólny zasięg decyzji rady prezesów, która nie była skierowana do skarżącego, nie było konieczne zamieszczanie w piśmie z dnia 8 listopada 1999 r. informującym skarżącego o tej decyzji „dodatkowego, indywidualnego i szczegółowego uzasadnienia". Należy przypomnieć jednak, że podczas rozprawy EBC wprost przyznał, że jego decyzja ma charakter indywidualny, a w konsekwencji zrezygnował z zarzutu niedopuszczalności wywodzonego z ogólnego zasięgu tej decyzji.

260 W każdym razie EBC uważa, że pismo z dnia 8 listopada 1999 r. przestawia cały szereg informacji, które jasno wskazują na to, że rada prezesów, która posiada bardzo szerokie uprawnienia dyskrecjonalne w ramach wykonywania swych kompetencji, rozpatrzyła interes skarżącego przez pryzmat ochrony interesu publicznego, w tym w szczególności zagrożeń dla stabilności walutowej. Skoro w ten sposób została przedstawiana istota celu stawianego sobie przez radę, przesadą byłoby wymaganie bardziej szczegółowego uzasadnienia, które pociągałoby za sobą konieczność ujawnienia treści dokumentów.

261 Należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem uzasadnienie, jakiego wymaga art. 253 WE, powinno być dostosowane do charakteru rozpatrywanego aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jej kontroli. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE, winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (zob. przywołany powyżej w pkt 150 wyrok w sprawie Interporc przeciwko Komisji, pkt 55 oraz przywołane tam orzecznictwo).

262 W niniejszym przypadku skarżący, w piśmie z dnia 27 lipca 1999 r., zwrócił się do EBC z wnioskiem o skrócenie w trybie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC

30-letniego okresu poufności celem umożliwienia mu zapoznania się z dokumentami składającymi się na porozumienie Bâle-Nyborg, podnosząc w uzasadnieniu, iż dokumenty te są niezwykle ważne w procesie pisania przez niego pracy doktorskiej.

263 Mając na względzie charakter złożonego przez skarżącego wniosku, należy zastosować per analogiam orzecznictwo, zgodnie z którym instytucja rozpatrująca wniosek o udzielenie dostępu do dokumentów ma obowiązek wykazania w uzasadnieniu swej decyzji, iż dokonała konkretnej oceny dokumentów stanowiących przedmiot tego wniosku (przywołane powyżej, w pkt 150 wyrok w sprawie Kuijer przeciwko Radzie, pkt 38, oraz w pkt 131 wyrok w sprawie JT'S Corporation przeciwko Komisji, pkt 64 i 65).

264 W odpowiedzi na pytanie Sądu EBC przedstawił szereg różnych dokumentów na dowód istnienia decyzji rady prezesów z dnia 21 października 1999 r., w tym w szczególności wyciąg z protokołu z 29. zebrania tej rady, w którym wspomina się jedynie o przedstawieniu przez przewodniczącego wniosku o udzielenie dostępu, dokumentach składających się na porozumienie Bâle-Nyborg i decyzji rady w sprawie przyjęcia propozycji przewodniczącego o nieudzielaniu dostępu do archiwów komitetu prezesów.

265 W piśmie z dnia 8 listopada 1999 r. mowa jest o tym, że rada prezesów z jednej strony wzięła pod uwagę „fakt, iż porozumienie Bâle-Nyborg nie stanowi w rzeczywistości jednego dokumentu sporządzonego w formie porozumienia między stronami, lecz istnieje ono w formie sprawozdań i protokołów autorstwa jednocześnie komitetu prezesów i komitetu walutowego", a z drugiej strony zauważyła, że komunikat prasowy, który „w sposób niezwykle szczegółowy przedstawiał wszystkie kwestie porozumienia zawartego między prezesami banków centralnych", został już przesłany skarżącemu. Mowa jest także o tym, że inny dokument — a mianowicie akt z dnia 10 listopada 1987 r. wprowadzający zmiany do porozumienia w sprawie EIW z dnia 13 marca 1979 r. — został załączony do spornego pisma.

266 W treści pisma z dnia 8 listopada 1999 r. wyjaśnia się, że „[n]a mocy tych rozważań rada prezesów postanowiła odmówić dostępu do archiwów komitetu prezesów", przy czym dyrektor EBC odpowiedzialny za kontakty ze społeczeństwem w zakończeniu wyraża przekonanie, że ponieważ skarżący jest w posiadaniu wszystkich istotnych informacji dotyczących porozumienia Bâle/Nyborg, może on skutecznie kontynuować swe badania.

267 O ile z pisma z dnia 8 listopada 1999 r. jasno wynika, że rada prezesów rzeczywiście sprecyzowała, jakie dokumenty składają się na porozumienie Bâle-Nyborg, o tyle nie można z tego wywnioskować, że uzasadnienie decyzji rady świadczy o tym, iż rada dokonała konkretnej oceny dokumentów stanowiących przedmiot wniosku o udzielenie dostępu. Samo sprecyzowanie charakteru dokumentów objętych wnioskiem o udzielenie dostępu nie może być zrównane z oceną informacji zawartych w tych dokumentach. Stąd decyzja rady prezesów z dnia 21 października 1999 r., o której powiadomiono skarżącego w piśmie z dnia 8 listopada 1999 r., w żaden sposób nie przedstawia oceny pod kątem treści żądanych dokumentów.

268 W każdym wypadku nawet gdyby założyć, że uznajemy, iż z uzasadnienia tej decyzji można wnioskować o przeprowadzeniu konkretnej analizy żądanych dokumentów, należy jednak stwierdzić, że skarżącemu nie została dana możliwość pełnego zrozumienia powodów wydanej mu odmowy dostępu i że Sąd nie jest w stanie przeprowadzić kontroli tej decyzji.

269 Trzeba bowiem stwierdzić z całą stanowczością, że w swej decyzji odmawiającej skrócenia okresu poufności, a tym samym odmawiającej dostępu do żądanych dokumentów, rada prezesów nie powołała się na żadną potrzebę ani szczególny powód ochrony rzeczonych dokumentów ani tym bardziej nie przedstawiła żadnego wyjaśnienia swej odmowy w zakresie rozpowszechniania treści tych dokumentów, które pozwoliłyby na zrozumienie i zweryfikowanie istnienia potrzeby ochrony.

270 Okazuje się więc, że decyzja ta opiera się wyłącznie na przeprowadzonej przez radę prezesów ocenie konkretnej potrzeby uzyskania przez skarżącego żądanych dokumentów pod kątem informacji przesłanych zainteresowanemu na temat porozumienia Bâle-Nyborg, które w tym przypadku zostały uznane za wystarczające.

271 Wbrew twierdzeniom EBC, z jego decyzji nie wynika w sposób jednoznaczny, jakoby rozważono interes skarżącego przez pryzmat interesu publicznego w stabilności walutowej.

272 Dopiero w odpowiedzi na skargę EBC po raz pierwszy stwierdza, że rada prezesów uznała, iż żądane dokumenty, mające głównie na celu ukierunkowanie debat politycznych podczas nieformalnego spotkania ministrów finansów w Nyborgu, zawierały rozważania i informacje kontrowersyjne, które nie przeszły jeszcze do sfery publicznej, stąd należało zachować poufność tych rozważań politycznych celem zachowania „przestrzeni" do refleksji. To w duplice stanowiącej odpowiedź na zarzut wywodzony z naruszenia obowiązku uzasadnienia EBC stwierdził, że uzasadnienie jego decyzji jasno wykazuje, iż rada prezesów dokonała „w rzeczywistości wyważenia interesów skarżącego przez pryzmat ochrony interesu publicznego, w tym w szczególności zagrożeń dla stabilności walutowej".

273 Należy ponadto przypomnieć, że o ile kontekst otaczający podjęcie decyzji może złagodzić ciążące na instytucji wymogi w zakresie uzasadnienia, o tyle może on również w szczególnych okolicznościach je zaostrzyć (przywołany powyżej w pkt 150 wyrok w sprawie Kuijer przeciwko Radzie, pkt 45). I tak właśnie w niniejszym przypadku należy zbadać kwestię dochowania obowiązku uzasadnienia w świetle całości korespondencji wymienionej między instytucją a skarżącym.

274 W odpowiedzi na pierwszy wniosek o udostępnienie mu porozumienia Bâle-Nyborg EBC poinformowała skarżącego, że dokumenty wydane przez komitet prezesów nie były objęte zakresem stosowania decyzji 1999/284, lecz wchodziły w zakres obowiązywania art. 23 ust. 3 jego regulaminu wewnętrznego, który stanowi między innymi, że dokumenty te stają się publicznie dostępne dopiero po upływie 30 lat. W konsekwencji EBC nie przesłał skarżącemu żadnego dokumentu znajdującego się w zbiorach archiwów komitetu prezesów.

275 W dniu 27 lipca 1999 r. skarżący wysłał do EBC pismo, w którym domagał się ponownego rozpatrzenia jego wniosku na postawie art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC, który upoważnia radę prezesów do skrócenia w szczególnych przypadkach 30-letniego okresu poufności. W uzasadnieniu swego wniosku skarżący wprost podniósł kwestię zamierzchłości porozumienia Bâle-Nyborg i czysto historycznego charakteru EIW.

276 W tych okolicznościach wymogi dotyczące uzasadnienia nakładały na EBC obowiązek ustosunkowania się do tego drugiego wniosku o udzielenie dostępu złożonego ewidentnie na innej podstawie prawnej, lecz w identycznym przedmiocie, poprzez przedstawienie powodów, dla których argumenty podniesione przez skarżącego nie pozwalały EBC na zmianę jego początkowego stanowiska w sprawie poufności spornych dokumentów.

277 Tymczasem w swej decyzji EBC rada prezesów nie powołuje się na żaden powód, który mógłby podważyć argumenty skarżącego. Dopiero po wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności EBC podniósł z jednej strony, że opinie wyrażone i strategie przeanalizowane w dokumentach składających się porozumienie Bâle-Nyborg są nadal aktualne i mogłyby wywołać reperkusje wobec obecnych mechanizmów wymiany, mimo iż dotyczą one jedynie banków centralnych dwóch państw członkowskich, a z drugiej strony, że „celem uniknięcia jakiegokolwiek zamieszania na rynkach" istniały uzasadnione powody, aby nie podawać tych dokumentów do publicznej wiadomości.

278 Przypomnienia wymaga fakt, że uzasadnienie powinno być zamieszczone w treści samej decyzji i że jeśli decyzja ta zawiera początek uzasadnienia, jak ma to miejsce w niniejszym przypadku, to uzasadnienie to nie może być rozwijane i wyjaśniane po raz pierwszy następczo dopiero przed sądem wspólnotowym, chyba że mamy do czynienia ze szczególnymi okolicznościami, które tu jednak nie występują, wobec braku pilnego charakteru sprawy i ze względzie na jednolity charakter aktu, który EBC powinien był wydać (zob. podobnie wyroki Sądu z dnia 2 lipca 1992 r. w sprawie T-61/89 Dansk Pelsdyravlerforening przeciwko Komisji, Rec. str. II-1931, pkt 131, oraz z dnia 15 września 1998 r. w sprawach połączonych T-374/94, T-375/94, T-384/94 i T-388/94 European Night Services i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-3141, pkt 95).

279 Z całości powyższych rozważań wynika, że należy stwierdzić nieważność decyzji EBC ze względu na to, iż nie spełnia ona wymogów uzasadnienia nałożonych w art. 253 WE, przy czym nie ma już potrzeby analizowania dalszych zarzutów nieważności podniesionych przez skarżącego i wywodzonych z nadużycia władzy, naruszenia zasady dobrej administracji i błędu EBC w ocenie.

280 Na tym etapie należy wreszcie stwierdzić, że po wniesieniu skargi o stwierdzenie nieważności (sprawa T-3/00), skarżący wniósł do Sądu skargę o odszkodowanie (sprawa T-337/04), z której jasno wynika, że bezprawne działanie, jakie zarzuca on Radzie i EBC, polega właśnie na przyjęciu decyzji, których stwierdzenia nieważności domaga się skarżący w sprawie T-3/00.

281 W ramach skargi o odszkodowanie, celem wykazania bezprawnego zachowania pozwanych, skarżący przedstawił argumenty w części identyczne z tymi, które sformułował już w ramach skargi o stwierdzenie nieważności spornych aktów. Wiadomo, że skarżący podniósł nowy zarzut nieważności zaskarżonych decyzji odmawiających mu dostępu — a mianowicie naruszenie zasady pewności prawnej — jak również nowe argumenty na uzasadnienie zarzutów nieważności podniesionych już w ramach postępowania o stwierdzenie nieważności i stanowiące odpowiedź na pewne twierdzenia pozwanych wyrażone w trakcie tego postępowania.

282 Ponieważ argumenty te mogą zostać uznane za uzasadniające także żądania zmierzające do stwierdzenia nieważności decyzji Rady i EBC, przedstawione w ramach postępowania w sprawie T-3/00, argumenty te podlegają odrzuceniu jako niedopuszczalne.

283 Wypada w tym względzie przypomnieć, że skarga o odszkodowanie jest odrębnym środkiem prawnym, odgrywającym szczególną rolę w systemie środków zaskarżenia i podlegającym zasadom ustanowionym z uwzględnieniem jego szczególnych celów. Podczas gdy celem skargi o stwierdzenie nieważności i skargi na zaniechanie jest sankcja za bezprawność wiążącego aktu prawnego lub brak takiego aktu, skarga o odszkodowanie ma za przedmiot żądanie naprawienia szkody wynikającej z bezprawnego aktu lub postępowania, które można przypisać instytucji lub organowi wspólnotowemu (zob. wyrok Trybunału z dnia 23 marca 2004 r. w sprawie C-234/02 P Rzecznik Praw Obywatelskich przeciwko Lambertsowi, Rec. str. I-2803, pkt 59 oraz przywołane tam orzecznictwo).

284 Zasada niezależności środków zaskarżenia zabrania w tym przypadku dokonania wspólnej oceny całości zarzutów nielegalności podniesionych w ramach skarg o stwierdzenie nieważności i o odszkodowanie, z uwagi na odmienne skutki orzeczeń uwzględniających rzeczone skargi. Fakt uwzględnienia skargi o stwierdzenie nieważności prowadzi do zniknięcia zaskarżonego aktu ze wspólnotowego porządku prawnego, podczas gdy wygranie sprawy ze skargi o odszkodowanie pozwala jedynie na naprawienie szkody spowodowanej przez dany akt, bez uchylania tego aktu z mocy samego prawa.

285 Połączenie spraw T-3/00 i T-337/04 do wspólnego rozpoznania do celów procedury ustnej i wydania wyroku kończącego postępowanie nie zmienia tego wniosku, ponieważ zawsze jest możliwa decyzja o ich rozłączeniu (wyrok Trybunału z dnia 21 czerwca 2001 r. w sprawach połączonych od C-280/99 P do C-282/99 P Moccia Irme i in. przeciwko Komisji, Rec. str. I-4717, pkt 66, oraz wyrok Sądu z dnia

14 grudnia 2005 r. w sprawie T-209/01 Honeywell przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-5527, pkt 71).

C — *W przedmiocie wniosków o przeprowadzenie środków dowodowych i zastosowanie środków organizacji postępowania*

286 W ramach skargi o stwierdzenie nieważności skarżący wniósł do Sądu o przeprowadzenie środków dowodowych mających na celu wyjaśnienie, w jakich okolicznościach zostały przyjęte zaskarżone decyzje, w tym w szczególności ustalenie w jakich okolicznościach EBC wszedł w posiadanie sprawozdania komitetu walutowego, oraz o nakazanie mu złożenia do akt sprawy protokołów z zebrania rady prezesów z dnia 21 października 1999 r.

287 Ze względu na informacje dostarczone przez EBC na temat okoliczności jego wejścia w posiadanie sprawozdania komitetu walutowego, opisane powyżej w pkt 144, przedstawienie różnych dokumentów przez EBC, w tym w szczególności protokołu z 29. zebrania rady prezesów z dnia 21 października 1999 r., uwagi i wyjaśnienia przedstawione przez Radę na temat okoliczności, w jakich została przyjęta decyzja z dnia 30 lipca 1999 r., należy uznać, iż opisane w poprzednim punkcie żądania skarżącego zostały zaspokojone, przez co stały się bezprzedmiotowe.

288 Złożony przez skarżącego wniosek o zastosowanie środków organizacji postępowania, mający na celu skłonienie EBC do dostarczenia danych statystycznych dotyczących dostępu do jego dokumentów w okresie od dnia 1 czerwca 1998 r. do dnia 31 maja 2000 r., należy oddalić jako pozbawiony jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu.

**W przedmiocie żądania odszkodowania wraz z odsetkami**

A — *Uwagi wstępne*

289 Należy stwierdzić, że skarżący w oczywisty sposób zmierza do ustalenia istnienia odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty w rozumieniu art. 288 akapit drugi WE z tytułu bezprawnego zachowania jej organów.

290 Z utrwalonego orzecznictwa wynika, że ustalenie istnienia takiej odpowiedzialności jest uzależnione od spełnienia łącznie szeregu przesłanek, a mianowicie bezprawności zachowania zarzucanego instytucji, rzeczywistego charakteru szkody oraz istnienia związku przyczynowego między tym zachowaniem a szkodą (wyrok Trybunału z dnia 29 września 1982 r. w sprawie 26/81 Oleifici Mediterranei przeciwko EWG, Rec. str. 3057, pkt 16; wyroki Sądu z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie T-175/94 International Procurement Services przeciwko Komisji, Rec. str. II-729, pkt 44; z dnia 16 października 1996 r. w sprawie T-336/94 Efisol przeciwko Komisji, Rec. str. II-1343, pkt 30, oraz z dnia 11 lipca 1997 r. w sprawie T-267/94 Oleifici Italiani przeciwko Komisji, Rec. str. II-1239, pkt 20).

291 Co się tyczy pierwszej z przesłanek, orzecznictwo wymaga, aby ustalone zostało istnienie wystarczająco istotnego naruszenia normy prawnej, która przyznaje jednostkom określone uprawnienia (wyrok Trybunału z dnia 4 lipca 2000 r. w sprawie C-352/98 P Bergaderm i Goupil przeciwko Komisji, Rec. str. I-5291, pkt 42). Jeśli chodzi o wymóg, zgodnie z którym naruszenie musi być wystarczająco istotne, decydujące kryterium pozwalające na uznanie tej przesłanki za spełnioną stanowi oczywiste i poważne naruszenie przez daną instytucję wspólnotową granic przysługującego jej swobodnego uznania. Jeżeli dana instytucja wspólnotowa dysponuje jedynie znacznie ograniczoną swobodą uznania bądź nie ma takiej swobody, zwykłe naruszenie prawa wspólnotowego może być wystarczające dla stwierdzenia wystąpienia wystarczająco istotnego naruszenia (wyrok Trybunału z dnia 10 grudnia 2002 r.

w sprawie C-312/00 P Komisja przeciwko Camar i Tico, Rec. str. I-11355, pkt 54, oraz wyrok Sądu z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawach połączonych T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 i T-225/99 Comafrica i Dole Fresh Fruit Europe, Rec. str. II-1975, pkt 134).

292 Jeśli chodzi o przesłankę dotyczącą związku przyczynowego, Wspólnota może ponosić odpowiedzialność jedynie za szkody wynikające w sposób wystarczająco bezpośredni z nieprawidłowego postępowania danej instytucji (wyrok Trybunału z dnia 4 października 1979 r. w sprawach połączonych 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 i 45/79 Dumortier Frères i in. przeciwko Radzie, Rec. str. 3091, pkt 21, oraz wyrok Sądu z dnia 13 lutego 2003 r. w sprawie T-333/01 Meyer przeciwko Komisji, Rec. str. II-117, pkt 32). Wspólnota nie jest natomiast zobowiązana do naprawienia każdej, nawet odległej, niekorzystnej konsekwencji postępowania jej organów (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Dumortier Frères i in. przeciwko Radzie, pkt 21).

293 Jeśli chodzi o szkodę, ważne jest podkreślenie, że szkoda ta musi być rzeczywista i pewna (wyrok Trybunału z dnia 27 stycznia 1982 r. w sprawach połączonych 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 i 5/81 Birra Wührer i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. 85, pkt 9, oraz wyrok Sądu z dnia 2 lipca 2003 r. w sprawie T-99/98 Hameico Stuttgart i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-2195, pkt 67), a także musi nadawać się do oszacowania (wyrok Sądu z dnia 16 stycznia 1996 r. w sprawie T-108/94 Candiotte przeciwko Radzie, Rec. str. II-87, pkt 54). Natomiast szkoda czysto hipotetyczna i nieokreślona nie daje podstaw do żądania odszkodowania (zob. podobnie przywołany powyżej w pkt 290 wyrok w sprawie Oleifici Italiani przeciwko Komisji, pkt 73).

294 To na stronie skarżącej spoczywa dostarczenie sądowi wspólnotowemu dowodów niezbędnych do ustalenia istnienia i rozmiarów jej szkody (wyrok Trybunału z dnia 21 maja 1976 r. w sprawie 26/74 Roquette Frères przeciwko Komisji, Rec. str. 677, pkt 22–24; wyroki Sądu z dnia 9 stycznia 1996 r. w sprawie T-575/93 Koelman przeciwko Komisji, Rec. str. II-1, pkt 97, oraz z dnia 28 kwietnia 1998 r. w sprawie T-184/95 Dorsch Consult przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-667, pkt 60).

295 Należy wreszcie przypomnieć, że jeśli choćby jedna z tych przesłanek nie została spełniona, skarga podlega oddaleniu w całości bez konieczności dalszego badania pozostałych przesłanek (wyrok Trybunału z dnia 15 września 1994 r. w sprawie C-146/91 KYDEP przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. I-4199, pkt 19 i 81, oraz wyrok Sądu z dnia 20 lutego 2002 r. w sprawie T-170/00 Förde-Reederei przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-515, pkt 37).

B — *W przedmiocie szkody i związku przyczynowego*

1. *Argumenty stron*

296 W odniesieniu do przesłanki dotyczącej istnienia szkody skarżący twierdzi po pierwsze, że odmówienie przez dwie „instytucje" wspólnotowe udzielenia mu dostępu do dokumentu zburzyła harmonogram pisania jego pracy i jeszcze do dnia dzisiejszego, tj. trzy lata i cztery miesiące po upływie terminu przewidzianego na ostateczne złożenie pracy doktorskiej (w dniu 31 marca 2001 r.), uniemożliwia mu ukończenie i obronę tej pracy na wydziale prawa w Salonikach. Logiczną konsekwencją tej sytuacji jest podobno fakt, iż skarżący poniósł szkodą materialną w postaci utraty zarobków, które pobierałby czyniąc rozsądny i odpowiedni użytek z tytułu doktora, który by uzyskał, co w tym przypadku polegałoby na podjęciu pracy prawnika w instytucjach lub podmiotach międzynarodowych takich jak EBC lub Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW).

297 Twierdzi on, że zasada procesowa, zgodnie z którą to na nim spoczywa ciężar powołania się na istnienie szkody i dostarczenie dowodów na tę okoliczność, nie jest nieograniczona. Sąd powinien uwzględnić po pierwsze, szczególny charakter sprawy, po drugie, charakter poniesionej szkody i procesowej zasady równości w zakresie ciężaru dowodowego, a po trzecie, orzecznictwo Trybunału.

298 Zdaniem skarżącego mamy tu do czynienia z pierwszą sprawą z dziedziny odpowiedzialności pozaumownej w zakresie dostępu do dokumentów, a orzecznictwo przywołane przez EBC nie ma żadnego związku ze sprawą w tym kontekście. Jedynie orzecznictwo dotyczące statutowych sporów urzędników mogłoby dostarczyć elementów przydatnych do dokonania oceny.

299 Treść skargi nie pozostawia zdaniem skarżącego żadnych wątpliwości co do faktu, że poniesiona szkoda ma charakter utraconych zarobków (lucrum cessans), nie zaś rzeczywiście poniesionej szkody (damnum emergens), które to dwa pojęcia zostały jasno rozgraniczone przez orzecznictwo (przywołany powyżej w pkt 290 wyrok w sprawie Oleifici Italiani przeciwko Komisji, pkt 72, oraz wyrok z dnia 30 września 1998 r. w sprawie T-149/96 Coldiretti i in. przeciwko Radzie i Komisji, Rec. str. II-3841, pkt 48).

300 Tymczasem wymogi dowodowe dotyczące utraty zarobków są łagodniejsze niż te dotyczące rzeczywiście poniesionej szkody, albowiem należy tu zbadać istnienie szkody i dokonać jej oszacowania w świetle normalnego biegu zdarzeń i rzeczywistego, a nie teoretycznego prawdopodobieństwa. W tym zakresie skarżący uważa, iż przedstawił wszystkie dokumenty niezbędne do ustalenia rzeczywistego charakteru podnoszonej szkody.

301 Argumentuje on, iż jego szkoda powinna być szacowana na podstawie zarobków prawnika z tytułem doktora zatrudnianego przez EBC, licząc od dnia 1 kwietnia 2001 r., czyli od dnia, w którym złożyłby on swą pracę doktorską, aż do trzech miesięcy od dnia wydania przez Sąd wyroku w niniejszej sprawie, po odjęciu dochodów osiągniętych przez niego z pracy adwokata w Grecji w tym samym okresie. Skarżący wnosi do Sądu o wezwanie EBC do przedstawienia odpowiednich informacji w zakresie wynagrodzenia jego pracowników celem umożliwienia ustalenia dokładnej wysokości szkody.

302 Owa ocena szkody opiera się zdaniem skarżącego na prawdopodobnym przebiegu zdarzeń. Nie chodzi tu o sytuację przypadkową, lecz o sytuację, która miała wszelkie

szanse powodzenia, wziąwszy pod uwagę wnioski o pracę rzeczywiście złożone przez skarżącego do EBC. Skarżący twierdzi, że przedstawione dowody wykraczają daleko poza to, co jest wymagane w orzecznictwie na dowód utraconych zarobków (wyrok Sądu z dnia 21 marca 2002 r. w sprawie T-231/99 Joynson przeciwko Komisji, Rec. str. II-2085, pkt 102, 114, 124, 134, 137 i 173).

303 Skarżący twierdzi po drugie, że około trzyipółroczne opóźnienie w ukończeniu przez niego pracy doktorskiej spowodowało bardzo poważną szkodę niematerialną, polegającą na:

— istotnym przedłużeniu się okresu stresu związanego z ukończeniem tej pracy;

— opóźnieniu na płaszczyźnie zawodowej i finansowej w jego rozwoju;

— niemożności starania się o stanowiska pracy, tak w Grecji, jak i przede wszystkim za granicą, do których tytuł doktora jest niezbędny;

— odroczeniu jego działalności w środowisku akademickim, które wymaga posiadania tytułu doktora, związanej z tym niepewności i pogorszeniu się jego sytuacji w związku również z jego wiekiem;

— konieczności wielokrotnego uaktualniania jego pracy doktorskiej w związku z bezustannymi zmianami UGW i związanymi z tym stratą czasu i wysiłkiem;

— trwającej do dnia dzisiejszego psychologicznej presji ukończenia pracy doktorskiej, negatywnych i ironicznych komentarzach pod jego adresem i konieczności tłumaczenia się przy każdej okazji w kwestii ukończenia pracy doktorskiej;

— stracie czasu i energii związanej z postępowaniem przed Sądem i Trybunałem;

— wyczerpaniu psychicznym wynikającym z przedłużania się postępowania, którego wynik jest decydujący dla jego przyszłości.

304 W tych okolicznościach skarżący domaga się zasądzenia na jego rzecz kwoty 90 000 EUR tytułem zadośćuczynienia za krzywdę.

305 W kwestii przesłanki związku przyczynowego skarżący twierdzi, że poniesiona przez niego szkoda materialna i doznana krzywda są bezpośrednim skutkiem bezprawnej odmowy udzielenia mu dostępu do spornego dokumentu, który stanowi centralny element jego badań, ponieważ chodzi tu o jedyne historyczne i prawne źródło, niezbędne do ustalenia „istnienia i działania soft law w dziedzinie finansowej i walutowej, objętych przez UGW i działalność G 7/8".

306 Twierdzi on, że odmowa dostępu wywołała katastrofalny negatywny skutek dla harmonogramu pisania jego pracy doktorskiej, albowiem przełożyła się ona na niemożność dochowania terminu złożenia tej pracy ustalonego na dzień 31 grudnia 2000 r., a następnie na dzień 31 marca 2001 r., który to skutek negatywny trwa do dziś.

307 Skarżący podnosi, że w ciągu trzech lat — od początku roku 1997 do końca roku 1999 — zajmował się on wyłącznie pisaniem pracy doktorskiej i że od lata 1999 r., tj. momentu, w którym jego badania znajdowały się w bardzo zaawansowanym stadium, nie wydarzyło się nic, co mogłoby zmienić harmonogram pisania jego pracy i uniemożliwić mu jej dokończenie, z wyjątkiem zaskarżonych decyzji odmawiających mu dostępu.

308 Powołuje się on również na orzecznictwo Trybunału i Sąd dotyczące związku przyczynowego, w tym w szczególności na wyrok Sądu z dnia 5 października 2004 r. w sprawie T-45/01 Sanders i in. przeciwko Komisji, Zb.Orz. str. II-3315, w którym Sąd jego zdaniem „rozróżnił teoretyczną niepewność od rzeczywistej niepewności i uznał istnienie trudności dowodowych", przenosząc ciężar dowodu na Komisję.

309 Jeśli chodzi o kwestię tego, czy mógł on — a nawet powinien był — złożyć swą pracę doktorską przed upływem wyznaczonego terminu bez uwzględniania porozumienia Bâle-Nyborg, skarżący twierdzi, że kwestia ta jest przede wszystkim związana z koniecznością poszanowania jego niezależności, wolności badawczej i wewnętrznej autonomii w zakresie dokonywania wyborów naukowych i oceny potrzeb jego pracy.

310 W tym zakresie odwołuje się on do wspomnianego powyżej w pkt 99 wyroku w sprawie Mattila przeciwko Radzie i Komisji, w którym sąd orzekł, że to wnioskujący o udzielenie dostępu i tylko on ma prawo oceny tego, jakich dokumentów potrzebuje, gdyż instytucja administracji nie posiada żadnych uprawnień do ingerowania w ocenę tego, co jest konieczne bądź użyteczne dla wnioskodawcy.

311 Skarżący twierdzi, że ponieważ w chwili złożenia wniosku o udzielenie dostępu uważał on i nadal uważa, że porozumienie Bâle-Nyborg jest istotne dla jego pracy doktorskiej, nie mógł on ani nie powinien był pomijać tego porozumienia, składając na wydziale prawa w dniu 31 grudnia 2000 r. pracę bardzo przeciętną. Nadto

nie istniało żadne alternatywne rozwiązanie pozwalające skarżącemu na ustalenie, za pomocą jakiego środka prawnego wskaźniki makroekonomiczne G 7 zostały w 1987 r. włączone do ESW, jak potem działały do chwili powstania UGW na przełomie lat 1991 i 1992 i wreszcie co w chwili obecnej dzieje się z tymi wskaźnikami.

312 Twierdzi on na koniec, że rozważania dotyczące jego niezależności i wewnętrznej autonomii naukowej pozwalają na odparcie argumentów EBC w kwestii rzekomego przyczynienia się do powstania szkody.

313 Rada i EBC twierdzą, że przesłanki odpowiedzialności pozaumownej dotyczące istnienia pewnej szkody i bezpośredniego związku przyczynowego między tą szkodą a podnoszonymi bezprawnymi zachowaniami nie zostały spełnione w niniejszej sprawie.

2. *Ocena Sądu*

314 Skarżący twierdzi, że odmowa przez Radę i EBC udzielenia mu dostępu do dokumentów składających się na porozumienie Bâle-Nyborg stanowi bezpośrednią przyczynę szkody materialnej i niematerialnej.

315 Po pierwsze, co się tyczy szkody materialnej, polega ona zdaniem skarżącego na utracie zarobków, które skarżący osiągnąłby czyniąc rozsądny i odpowiedni użytek z tytułu doktora, który by przedtem uzyskał, co w tym przypadku polegałoby na podjęciu pracy prawnika w instytucjach lub podmiotach międzynarodowych, takich jak EBC lub Międzynarodowy Fundusz Walutowy.

316 Z pism procesowych skarżącego wynika jednak, że podnoszona przez niego strata możliwości i utrata zarobków są już same wynikiem pierwszego zdarzenia, jakim jest nieukończenie pracy doktorskiej w terminie przewidzianym na jej złożenie i wynikające stąd nieuzyskanie tytułu doktora nauk prawnych.

317 Tymczasem pierwsze zdarzenie nie może zostać uznane za bezpośrednią przyczynę podnoszonych przez skarżącego straty możliwości i utraty zarobków, ponieważ skarżący nie udowodnił, że fakt posiadania doktoratu stanowił niezbędny wymóg uzyskania przez niego pracy w łonie wskazywanych przez niego podmiotów.

318 Zresztą nieukończenie i niezłożenie pracy doktorskiej w ostatecznym terminie 31 marca 2001 r. nie wydaje się stanowić bezpośredniej konsekwencji zaskarżonych decyzji odmawiających dostępu, doręczonych skarżącemu w sierpniu i listopadzie 1999 r., skoro jego badania naukowe znajdowały się, zgodnie z jego własnymi wyjaśnieniami, na zaawansowanym etapie w lecie 1999 r. Sytuacja ta może zostać uznana za przypisywaną jedynie samemu skarżącemu, który bez względu na otrzymane decyzje odmowne powinien był czuwać nad dalszym przygotowywaniem swej pracy celem jej złożenia i obrony w przewidzianym w tym celu terminie, mimo tego co mogło być pojmowane przez niego samego jako niekompletność badań.

319 Co więcej, należy przypomnieć, że o ile utrata możliwości może stanowić szkodę naprawialną (wyrok Sądu z dnia 27 października 1994 r. w sprawie T-47/93 C. przeciwko Komisji, RecFP str. I-A-233 i II-743, pkt 54), nie zmienia to faktu, iż także ta szkoda musi być rzeczywista i pewna, aby mogła faktycznie zostać naprawiona.

320 Tymczasem skarżący nie wykazał, że możliwość, jakiej został podobno pozbawiony w zakresie podjęcia zatrudnienia w łonie EBC lub innego podmiotu i uzyskiwania związanych z tym korzyści finansowych, była rzeczywista i pewna w tym sensie, iż poza ogólnymi możliwościami uzyskania tego typu pracy miał on co najmniej

jedną poważną szansę jej podjęcia (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 6 czerwca 2006 r. w sprawie T-10/02 Girardot przeciwko Komisji, Zb.Orz. SP str. I-A-2-129 i II-A-2-609, pkt 96–98 oraz przywołane tam orzecznictwo). W tym względzie wnioski o pracę wysłane przez skarżącego do EBC w 1999 r. nie pozwalają na uznanie, że zainteresowany znajdował się w procesie zatrudnienia, który miał zostać ukończony po uzyskaniu przez niego tytułu doktora nauk prawnych. Rozważania skarżącego na temat możliwości otrzymania przez niego zatrudnienia w EBC lub w innym podmiocie po pomyślnym ukończeniu pracy doktorskiej stanowią w istocie czyste spekulacje.

321 Po drugie, należy stwierdzić, że sam skarżący wyjaśnia w pkt 35 swej skargi, że to około trzyipółroczne „opóźnienie" w pisaniu pracy doktorskiej spowodowało bardzo poważną szkodę niematerialną po jego stronie.

322 Z przyczyn opisanych powyżej w pkt 318 należy orzec o braku bezpośredniego związku przyczynowego między zaskarżonymi decyzjami o odmowie dostępu i podnoszoną szkodą niematerialną.

323 Trzeba jednak zauważyć, że wśród aspektów rzekomej szkody niematerialnej poniesionej przez skarżącego, opisanej powyżej w pkt 303, znajduje się strata czasu i energii oraz „wyczerpanie" psychiczne spowodowane wszczęciem, prowadzeniem i przedłużaniem się postępowań sądowych związanych z zaskarżonymi decyzjami o odmowie dostępu.

324 O ile owa strata czasu i energii oraz owo wyczerpanie psychiczne, o których mówi skarżący — które odróżniają się od jego zarzutów dotyczących stanu niepewności, stresu i frustracji wywołanego nieukończeniem pracy doktorskiej w terminie wyznaczonym na jej złożenie i wynikającym stąd nieuzyskaniem tytułu doktora nauk prawnych — mogą być rozpatrywane jako bezpośredni skutek zaskarżonej odmowy dostępu, o tyle nie mogą być one uznane za elementy przesądzające o istnieniu naprawialnej szkody niematerialnej.

325 W kwestii rzekomego wyczerpania psychicznego skarżącego należy z całą stanowczością stwierdzić, że skarżący zadowala się nagimi twierdzeniami, nie przedstawiając w tym zakresie żadnych dowodów w postaci dokumentów, które mogłyby świadczyć o istnieniu rzeczywistego zaburzenia na tle psychicznym. Co do podnoszonej straty czasu i energii, wynika ona ze sporu leżącego u podstaw wszczęcia i prowadzenia całego postępowania sądowego, które nie stanowią naprawialnej szkody niematerialnej. Wymaga podkreślenia w tym względzie fakt, że zgodnie z art. 19 statutu Trybunału, w tej instancji oraz w postępowaniu przed Trybunałem rozstrzygniętym wyrokiem w przywołanej w pkt 38 powyżej sprawie Pitsiorlas skarżący był reprezentowany przez adwokata, którego zadaniem jest właśnie udzielanie stronie pomocy między innymi poprzez sporządzanie pism procesowych i śledzenie przebiegu postępowania w imieniu i na rzecz mocodawcy.

326 Z powyższych rozważań wynika, że przesłanki pociągnięcia do odpowiedzialności pozaumownej dotyczące istnienia rzeczywistej i pewnej szkody oraz bezpośredniego związku przyczynowego między tą szkodą a rzekomo bezprawnym zachowaniem pozwanych nie zostały spełnione, przez co wniesiona przez skarżącego skarga o odszkodowanie podlega oddaleniu bez konieczności badania przesłanki odpowiedzialności pozaumownej związanej z bezprawnością zachowania Rady i EBC.

**W przedmiocie kosztów**

327 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu Sądu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Na podstawie § 3 tego artykułu, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań, Trybunał może postanowić, że koszty zostaną podzielone albo że każda ze stron poniesie swoje własne koszty.

328 W niniejszej sprawie należy twierdzić, że żądania skarżącego zostały uwzględnione w zakresie dotyczącym stwierdzenia nieważności decyzji EBC i że Rada niesłusznie zgłosiła zarzut niedopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności skierowanej wobec jej decyzji z dnia 30 lipca 1999 r. Natomiast skarżący przegrał sprawę w zakresie żądań stwierdzenia nieważności tej ostatniej decyzji oraz w zakresie skierowanych przeciwko Radzie i EBC żądań o naprawienie szkody.

329 Sąd uznaje, że właściwie oceniając szczególne okoliczności sprawy, należy obciążyć Radę, EBC i skarżącego poniesieniem ich własnych kosztów w sprawach T-3/00 i T-337/04. Rada poniesie także jej własne koszty oraz koszty poniesione przez skarżącego w sprawie C-193/01 P.

330 Należy wreszcie zauważyć, że EBC nie dostarczyła żadnego dowodu na uzasadnienie zastosowania w niniejszej sprawie art. 87 § 3 regulaminu i nakazanie skarżącemu zwrócenia EBC kosztów, które poniósł on podobno w rezultacie działania skarżącego niemającego uzasadnionego powodu lub podjętego w złej wierze.

Z powyższych względów

SĄD (piąta izba)

orzeka, co następuje:

**1) Stwierdza się nieważność decyzji rady prezesów z dnia 21 października 1999 r., o której powiadomiono Athanasiosa Pitsiorlasa w piśmie Europejskiego Banku Centralnego z dnia 8 listopada 1999 r.**

**2) W pozostałej części skarga o stwierdzenie nieważności podlega oddaleniu.**

**3) Skarga o odszkodowanie zostaje oddalona.**

**4) EBC, Rada i skarżący pokryją każdy swoje własne koszty wyłożone w sprawach T-3/00 i T-337/04. Rada pokryje swoje własne koszty oraz koszty poniesione przez skarżącego w sprawie C-193/01 P.**

Vilaras Martins Ribeiro Jürimäe

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 27 listopada 2007 r.

Sekretarz Prezes

E. Coulon M. Vilaras

# Spis treści

Ramy prawne ..... II - 4786

Okoliczności faktyczne leżące u podstaw sporu ..... II - 4793

Przebieg postępowania i żądania stron ..... II - 4797

A — Żądania w sprawie T-3/00 ..... II - 4799

B — Żądania w sprawie T-337/04 ..... II - 4801

W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności ..... II - 4803

A — W przedmiocie dopuszczalności ..... II - 4803

1. W przedmiocie istnienia aktów zaskarżalnych ..... II - 4803

2. W przedmiocie podnoszonego spóźnionego charakteru skargi o stwierdzenie nieważności ..... II - 4809

3. W przedmiocie skargi jako potencjalnego nadużycia ..... II - 4810

4. W przedmiocie podnoszonej niewłaściwości EBC do udostępnienia sprawozdania komitetu walutowego ..... II - 4811

B — Co do istoty ..... II - 4812

1. W przedmiocie żądania stwierdzenia nieważności decyzji Rady ..... II - 4812

a) Argumenty stron ..... II - 4812

b) Ocena Sądu ..... II - 4815

Uwagi wstępne ..... II - 4815

W przedmiocie zarzucanego Radzie oszustwa ..... II - 4817

W przedmiocie naruszenia prawa dostępu do dokumentów ustanowionego w decyzji 93/731 ..... II - 4820

W przedmiocie naruszenia obowiązku uzasadnienia ..... II - 4826

W przedmiocie naruszenia zasad dobrej administracji i ochrony uzasadnionych oczekiwań ..... II - 4829

2. W przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji EBC ..... II - 4832

a) W przedmiocie zarzutu niezgodności z prawem art. 1 decyzji 1999/284 i art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC ..... II - 4832

W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 1 decyzji 1999/284 z prawem ..... II - 4833

W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem ..... II - 4834

— W przedmiocie dopuszczalności zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem ..... II - 4834

— W przedmiocie zarzutu wywodzonego z niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem ze względu na naruszenie art. 12 ust. 3 statutu ESBC ..... II - 4836

— W przedmiocie zarzutu wywodzonego z niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu naruszenia prawa dostępu do dokumentów i podstawowej zasady przejrzystości ..... II - 4840

— W przedmiocie zarzutu niezgodności art. 23 ust. 3 regulaminu wewnętrznego EBC z prawem z powodu nadużycia władzy ... II - 4851

b) W przedmiocie naruszenia obowiązku uzasadnienia ..... II - 4852

C — W przedmiocie wniosków o przeprowadzenie środków dowodowych i zastosowanie środków organizacji postępowania ..... II - 4860

W przedmiocie żądania odszkodowania wraz z odsetkami ..... II - 4861

A — Uwagi wstępne ..... II - 4861

B — W przedmiocie szkody i związku przyczynowego ..... II - 4783

1. Argumenty stron ..... II - 4863

2. Ocena Sądu ..... II - 4868

W przedmiocie kosztów ..... II - 4871